ANT

Haftalık Dergi • 11 Şubat 1969 • Sayı: 111 • 125 Kuruş

17 Temmuz'u Unutmadık

KATİL FİLO DEFOL

HAFTANIN NOTLARI

2 şubat

Tütün faciası

■ Tütün piyasasında incelemelerde bulunan TİP Yozgat Milletvekili Yusuf Ziya Bahadınlı verdiği demeçte ekicinin durumunu «yürekler acısı» olarak nitelemiş ve özetle şöyle demiştir: «Başfiyat sembolik bir sayıdır. Yine tekel köylüyü aldatmış, yine tüccar gizlendiği pusudan çıkarak ekicinin üstüne çullanmıştır. Artık şu gerçek bir daha anlaşılmıştır ki AP iktidarı, köylüyü kendi tüccar felsefesinde açıkça kulanmaktadır. Köylü onun için yalnız ve yalnız bir sömürü aracıdır. Bugünlerde mecliste görüşülen Tütün Kanunu Tasarısı, bugün uygulanan tütün rezaletini kanunlaştıran bir utanç belgesidir. 120 maddelik tasarı baştan sona dek tüccarı ön plana almakta, köylüyü kıskıvrak bağlamaktadır. Örneğin 1. madde ile sermaye baştacı edilmekte, emek çiğnenmektedir. Aslında 140 tüccar için hazırlanan Tütün Kanunu, 3 milyon ekiciyi yıllardır aldatmış, umutlandırmış, şimdi ise yüzündeki perdeyi indirmiştir.»

3 şubat

Memurlar direniyor

■ Türk Kamu Personeli Sendikaları Konfederasyonu (Türk - Persen) Ankara'da bir direniş toplantısı düzenleyerek «milletin önünde imzalanan senetleri yırtan, verilen sözleri tutmayan» iktidara karşı direnme kararı almıştır. Toplantıda, konfederasyon mensupları, devlet memurlarından yüzde 99,5'nun borçlu olduğunu, yüzde 11'nin gecekondularda, yüzde 80'nin ise kirada oturduğunu belirtmişlerdir. Parti temsilcilerinin ve üniversite öğretim üyelerinin de katıldığı bu toplantıda TİP Genel Sekreteri Rıza Kuas, memurların her şeyden önce grev hakkı için mücadele etmeleri gerektiğini belirtmiş, memur ve işçi sendikalarının birleşmelerini istemiştir. Öte yandan, bütçe açığının tehdidi altında bulunan Maliye Bakanlığı'nın, «devlet personel rejimine intibakı sağlayacak yeni bir rejimin hazırlıkları ile meşgul olduğu» belirtilmektedir. Bu hazırlığın da memurlara yıllardır bekledikleri hakları vermemek için bir oyalamadan ibaret olduğu anlaşılmaktadır.

İşçi ihracı

■ Resmen açıklandığına göre yurt dışındaki işçilerimizin sayısı 217 bin 815'e yükselirken, yabancı ülkelerde çalışmak için İş ve İşçi Bulma Kurumu bürolarına başvuran yurttaşların sayısı 1968 sonuna kadar 718 bin 136'ya yükselmiştir. Özellikle Batı Almanya'ya bu yıl içinde 42 bin 815'i kadın olmak üzere 60 bin işçi gönderilecektir. Bir yandan kalkınma ve müreffeh Türkiye edebiyatı ısrarla yürütülürken, öte yandan Türk emeğinin yabancı piyasalarda sömürülmesi için ortam hazırlayan Demirel iktidarının aldığı bu palyatif tedbirler, önümüzdeki yıllarda belirecek büyük çapta işsizlik krizini önlemekten çok uzaktır.

4 şubat

Asistan boykotu

■ Üniversite asistanlarının içinde bulundukları şartları protesto etmek amacıyla giriştileri «yönetim ve öğretim görevlerine katılmama» boykotu, gün geçtikçe genişlemektedir. Fen Fakültesi öğrencileri de, asistanların boykotunu desteklemek amacıyla yeniden boykota başlamışlardır. Asistanların boykotu nedeniyle bazı fakültelerde sınav yapılamamaktadır. İstanbul Teknik Üniversitesi asistanları boykotla ilgili olarak yayınladıkları bildiride «Ortaya çıkacak olayların mesulleri zamanında gerekli eyleme geçmeyen yetkiler olacaktır» demişlerdir. Asistanlar Sendikası ise boykotun artık «Türkiye'deki bilimsel araştırmaların gelişmesi ve bilim adamlığının geleceğini teminat altına alma» amacına yöneldiğini ifade eden bildiri yayınlamıştır.

Yargılandılar

■ Arkadaşımız Can Yücel, Guevara'dan çevirdiği «Kübada İnsan ve Sosyalizm» adlı eserde komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla yargılanmıştır. Ünlü fetvacı Sulhi Dönmezer'in bilirkişi raporuna itiraz eden Can Yücel, «bazı kişilerin öküz altında buzağı aradıklarını, öküzün altında buzağı bulunamayacağına göre, bu kişilerin öküzün altında kalacaklarını» söylemiştir. Her nedense bu sözlerden alınan savcının «takibat yapılabilmesi için sözlerin zapta geçmesini» istemesi üzerine Yücel'in avukatları ile savcı arasında münakaşalar olmuştur. Yücel, Mao ve Guevara'dan çevirdiği Gerilla Harbi adlı eserden dolayı da yargılanmıştır. Öte yandan bir tercümesinden dolayı 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Ahmet Angın'ın avukatları Osman Fuat Toprakoğlu, Faik Muzaffer Amaç ve Gönül Sabuncu, gedikli fetvacı Sulhi Dönmez'in bilirkişi raporunu reddetmişlerdir.

5 şubat

Yeni bir soygun

■ Bir milletvekilinin meclis başkanlığına verdiği soru önergesine Maliye Bakanı Cihat Bilgehan'ın verdiği cevaptan, bazı petrol şirketlerinin «ithal edilmiş sermayelerine mahsuben» ve Petrol Kanunu'na dayanarak doları 280 Kuruş'tan transfer ettikleri anlaşılmıştır. Petrol şirketlerinin, bu transferlerle, getirilmiş sermayelerini çıkarmak için 50 milyon lirayı dışarı kaçırdıkları belirtilmektedir. Bakan'ın cevabına göre, 280 kuruştan transfer 6 milyon dolar karşılığı olarak yapılmağa devam edilecek, bunun için de hazinenin 34 milyon 800 bin lira kur farkı ödemesi gerekecektir.

Hayat pahalılığı

■ Memurların geçim sıkıntısı devam ederken hayatın hızla pahalılaşmakta olduğu resmi istatistiklerle açıklanmaktadır. Özellikle zaruri gıda maddelerinde 1958'den bu yana pahalılaşma oranı yüzde 115,6'dır. 1968 yılında da artış devam etmiş ve bu yıl sonunda sabit gelirli vatandaşın satın alma gücü yüzde 4,53 düşüş kaydetmiştir.

Yeni kapitülasyon

■ Türkiye'nin bakır madenlerini Amerika'ya peşkeş çekmek amacıyla hazırlanan ve bakanlar kurulunca da onaylanan Karadeniz Bakır Kompleksi anlaşması Senato'da da tartışma konusu olmuştur. Bakır kompleksi için AID ile yapılan kredi anlaşmasının kapitüler hükümler getirdiğini belirten bir senatör, Senato'ya verilmiş bir araştırma önergesi bulunduğunu bu önerge kabul edilecek olursa, anlaşma hakkında yeterli kanı edinileceğini belirtmiş, AID'nin empoze ettiği ve hükümetin de onayladığı anlaşmada Amerika'nın Türkiye'nin iç işlerine karışması imkanı veren hükümler bulunduğunu ortaya koymuştur.

Almanya'da Alkılıç yürüyüşü

Şadi Alkılıç'ın mahkûmiyetini protesto etmek üzere 2 Şubat pazar günü Berlin Türk Öğrenci Birliği ve Türk Toplumcular Ocağı Türk Konsolosluğu'na bir yürüyüş düzenlemiştir. Yüzlerce kişinin Alkılıç'ın mahkûmiyetini ve faşist 141. ve 142. maddeleri protesto ettiği yürüyüşe Alman, Yunanlı, İranlı ve İspanyol toplumcularından başka ATÖF, ATTF ve Kardaş Derneği de katılmıştır. Yürüyüşten önce öğrenci birliği ve toplumcular ocağı Türk işçi ve öğrencilerine yüzlerce bildiri dağıtmışlar, Türkiye'de dişlerini göstermeğe başlayan faşizmi somut örneklerle teşhir etmişlerdir. Yürüyüş sırasında Alman polisi Türk Konsolosluğu'nu sıkı kordon altına almış ve barikatler kurmuştur. Barikatların önündeki topluluğa Türk kuruluşları temsilcileriyle bir Alman sosyalisti hitap etmişlerdir. Yürüyüşten önce Almanya bölge öğrenci müfettişi Ali Rıza Özgüç, Öğrenci Birliği Başkanı'na defalarca telefon ederek kendisine tehditlerde bulunmuşsa da, yürüyüşe engel olamamıştır. Öte yandan Şadi Alkılıç'ın affedilmesini ve basın için 142. maddeyi de kapsayan genel bir af çıkartılmasını sağlamak için Türkiye'ye gelen Uluslararası Af Kurumu'nun temsilcisi Amerikalı avukat Betty Assheton temaslarını tamamlayarak İsviçre'ye dönmüştür. Mrs. Assheton'un vereceği rapora göre, Uluslararası Af Kurumu Türkiye yöneticileri nezdinde yeni teşebbüslerde bulunacaktır.

Ersan Petrol Şirketi'nde işçi kıyımı

Yıllardan beri Kâhta Bölgesi'nde işçileri sömüren Ersan Petrol şirketi, işçilerin sendikaya girmeleri üzerine büyük tepki göstererek hepsini işten uzaklaştırmıştır. Durumdan Petrol İş Sendikası haberdar edilmişse de, sendikanın mahalli yöneticileri işverenin haksız davranışına karşı herhangi bir mücadeleye girmemiştir. Ayrıca, mahallin jandarma kuvvetleri de işverenin tarafını tutarak işçileri tehdit etmiştir. İşverenden gördükleri baskının yanında, devletin kuvvetlerinden, hattâ kendi sendikalarından da destek bulamayan petrol işçileri infial içindedir. Kâhta'da olaylar çıkmasından endişe edilmektedir.

6 şubat

Beraat etti

■ **1967 Eylül'ünde Üsküdar'da bir kahvede arkadaşları ile sohbet ederken iki bekçinin ihbarı üzerine «komünizm propagandası» yaptığı iddiasıyla tutuklanan ve 7 ay 10 gün tutuklu kalan TİP Düzce İlçesi yöneticilerinden Mehmet Sami Oflas beraat etmiştir. Avukat Erdoğan Şengezerin savunmasından sonra savcı da beraat talebine uymak zorunda kalmıştır.**

Gerilla Günlüğü

■ Ernesto Che Guevara'nın Bolivya dağlarında ölümüne kadar yazdığı Gerilla Günlüğü'nü türkçeye çevirdiği için arkadaşımız Hüseyin Güneş hakkında Cumhuriyet Savcılığı Ağır Ceza Mahkemesi'nde «komünizm propagandası» iddiasıyla dava açmıştır. Bir süre önce ANT YAYINLARI tarafından yayınlanan bu kitabı toplatmış bulunan savcılık, esas hakkındaki iddianamesinde «Belki de günlüğün müelifi olan Che Guevara, bu notları komünist ihtilalin propagandası'nı yapmak için yazmış değildir. Fakat Fidel Castro'nun önsözünde belirtildiği veçhile, bu notlar gerilla savaşı yapacaklar için gayet önemli bir ders mahiyetindedir ve onlara ne suretle bu savaşları yürütebileceklerini öğretmekte ve göstermektedir. Bu sebeple dilimize çevrilip yayınlanması, komünist ihtilali bakımından bir rehber vazifesi görmekte ve binnetice komünizm propagandası teşkil etmektedir» demektedir.

7 şubat

TİP İstanbul İli

■ Üyelerinin hepsinin görevlerinden istifası üzerine TİP İstanbul İl Yönetim Kurulu düşmüş ve genel merkez geçici bir yönetim kurulu teşkil etmek zorunda kalmıştır. TİP Olağanüstü Büyük Kongresi'nden önce İstanbul ilinde beliren bazı anlaşmazlıklar üzerine il yönetim kurulu işlemez hale gelmiş bulunuyordu. İlk olarak Cengiz Yazoğlu, Engin Yücel ve Celal Beyaz, parti üst kademesindeki ihtilaf hakkında il yönetim kurulunun görüşlerini açıklamasını istemişler, ancak çoğunluğun bunu kabul etmemesi üzerine istifa etmişlerdi. Daha sonra Şaban Yıldız da, il yönetim kurulunun yöneticilik fonksiyonunu yapamadığı gerekçesiyle istifasını bildirmişti. İl Yönetim kurulunun öteki üyeleri ise, İstanbul ilinin de olağanüstü kongreye götürülmesi için merkez yürütme kuruluna başvurmuşlardı. Ancak Merkez Yürütme Kurulu, yerinde temaslar yapan Rauf Çapan'ın raporunu da inceledikten sonra, İstanbul'da olağanüstü il kongresine lüzum görmemiş ve mevcut kurulun seçimlere kadar İstanbul teşkilatını yönetmesi gerektiğini Genel Sekreter Tarık Ziya Ekinci'nin bir yazısıyla tebliğ etmiştir. Bu yazı üzerine, başta il başkanı Şinasi Kaya olmak üzere Murat Sarıca, Muammer Güngör, Alp Selek, Feridun Aksın, Aziz Erkmen, Müşfik Erem, Kemal Çakır, Metin Atılal, Nurettin Çavdargil, Osman Yalın il yönetim kurulundan istifa etmişlerdir.

8 şubat

Ege tahliye edildi

■ **Marx ve Engels'in ünlü «Komünist Manifestosu»nu yayınlayan Bilim ve Sosyalizm Yayınları yöneticisi Süleyman Ege, geçen hafta içinde tutuklandığı Ankara Merkez Cezaevi'nde 48 saat kaldıktan sonra tahliye edilmiştir. Ege, Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'nde 142. maddeden sanık olarak tutuksuz yargılanacaktır.**

15 Şubat yürüyüşü

Türkiye Öğretmenler Sendikası 15 Şubat'ta Ankara'da bir eğitim yürüyüşü yaparak iktidarın eğitim politikasını ve öğretmen kıyımını protesto edecektir. TÖS'ün teşebbüsünden her zaman olduğu gibi paniğe kapılan Türkiye Milliyetçi Öğretmenler Konfederasyonu Genel Başkanı Arıkan bir genelge yayınlayarak meslekdaşlarını jurnalciliğe teşvik etmiştir. Arıkan'ın genelgesinde «Bu yürüyüşe katılacak bedbahtları meslekdaş olarak kabul edemeyeceğimize göre, bu aldanmışları yer yer ve isim isim tesbit etmeniz lazım gelmektedir. Biz burada icabını yaparak bu asil mesleğin yüz karası haline gelmiş bulunanları milletimize tanıtacağız ve haklarında verilecek hükmü bekleyeceğiz» denilmektedir. Öteyandan, bakanlık emrine alınmış bulunan TÖS Genel **Başkanı Fakir Baykurt hakkındaki karar Danıştay tarafından iptal edilmiş ve asıl suçlunun kim olduğu adli makamlarca tesbit edilmiştir.**

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

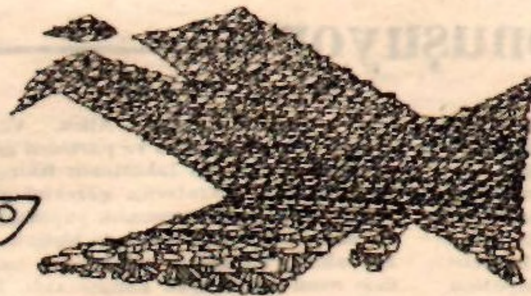
Kara gün : 10 Şubat

BUNDAN tam yarım yüzyıl önce Bâbıâli'nin bir valisi vardı Anadolu'da: Ali Galip... Mustafa Kemal'in ulusal kurtuluş hareketini kırmakla görevli... Yarım yüzyıl sonra Anadolu'nun bir valisi var Bâbıâli'de: Vefa Poyraz... Devrimci gençliğin Amerikan emperyalizmine karşı giriştiği ulusal kurtuluş hareketini kırmakla görevli! Aslında önemli olan ne Ali Galip, ne de Vefa Poyraz. Var mı yok mu arkada kuvvetler... Ali Galip'i öne süren Vahdettin'di, İngiliz'di; Vefa Poyraz'ı öne süren Demirel'dir, Amerika'dır. Aradaki zaman farkı yarım yüzyıl, fakat hesaplar aynı... Emperyalizmin ve onların yerli işbirlikçilerinin Türkiye'deki çıkarlarını savunmak. Ali Galip de Mustafa Kemal'i tasfiye edebilmek için bir çok komutanı kendine âlet etmeğe kalkışmıştı; Vefa Poyraz da bugün aynı oyunu oynamak planında, tıpkı 17 Temmuz sonrasında olduğu gibi... Polis ordusu, jandarma ordusu ve nihayet Türk ordusu, Türk subayı emperyalist donanmanın cinsel açlık içindeki erlerine İstanbul'u açmak için devrimci gençliğe karşı seferber edilmek isteniyor. Bir Vedat'ın, bir Atalay'ın kanına girildiği yetmedi, daha bir çok Vedat'lar, daha bir çok Atalay'ların kanı isteniyor. Ellerinden gelse, yürekleri bağımsızlık ateşiyle çarpan bütün gençleri bu topraklardan sürüp, İstanbul'u Amerikan itlerine devamlı sefahat beldesi yapacaklar!..

İSTANBUL bu kara günleri yarım yüzyıl önce de yaşadı; İzmir de... İşte Sabiha Sertel, son kitabında, elli yıl öncesinin İstanbul'unu anlatıyor: «Sokaklarda Senegal'li, Hint'li, Cava'lı sömürge askerleri, çeşit çeşit elbiseleriyle geziyorlar. Memleket derin bir karanlığa gömülmüş. Sokaklar daralmış, insanlar küçülmüş, çehreler soluk. Ağırbaşlı, vekarlı memurlar, cübbeli, sarıklı hocalar, işçi esnaf, bütün halk, başları göğüslerine düşmüş, köprünün üstünden geçiyorlar... Sultan Ahmet Meydanı onbinlerce insanla dolu... İnsan kalabalığının oğultusu dalgalanıyor. Halide Hanım kürsüde. Siyah çarşafı içinde vekarla ayakta duruyor, kürsünün üzerinde siyah bir bayrak gerilmiş. Ay yıldızın altında **«Ya İstiklal, ya ölüm»** yazıyor. Kürsünün bir yanına asılan afişte **«Vilson'un 12 maddesi»** göze çarpıyor. Sultan Ahmet, Ayasofya camilerinin minareleri, küçük siyah bayraklarla süslü. Halide Hanım konuşuyor. Halide Hanım'ın millete sunduğu yemin sureti okunuyor. **«Milletimin istiklalini elde edeceği güne kadar savaşacağım.»** İki yüz bin kişinin ağzından çıkan bu yeminin gür, canlı oğultusu halk arasında dalga dalga yayılıyor, insan başlarının üstünden kenar mahallelere ulaşıyor. Bu, milli bağımsızlığı için savaşa azmetmiş bir milletin heyecanıydı. Artık tereddütler, korkular dağılmıştı. Bu, bir savaş hazırlığıydı.»

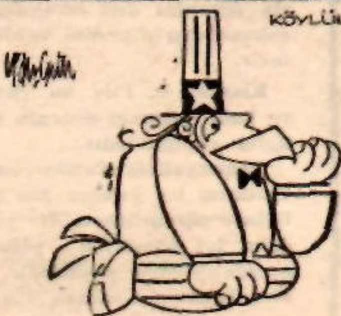
TÜRKİYE halkı, bugün de aynı heyecanı yavaş yavaş hissetmektedir. Artık tereddütler, korkular dağılmaktadır. Devrimci gençliğin başlattığı savaş hazırlığı dalga dalga İstanbul'un mahallelerine, giderek Anadolu'nun kentlerine, kasabalarına, köylerine yayılmaktadır. «Büyük dost, büyük müttefik!» **yalanı artık bütün çirkinliğiyle sırıtmakta, bu yaldızlı sloganın arkasında emperyalizmin iğrenç çehresi bütün dehşetiyle her gün biraz daha belirgin hale gelmektedir. Amerika, genç öğrenci lideri Harun Karadeniz'in İstanbul Valisi'nin suratına cesaretle haykırdığı gibi, dost değil, en büyük düşmandır. Bugün bildiri dağıtmak, gösteri yapmak şeklinde gelişen direniş hareketi çok geçmeden bütün halka mal olacak, haysiyetten en ufak nasibi olan herkes bu kutsal savaşta yerini alacaktır. Sanılmasın ki, bugün devrimci gençliğin üzerine saldırtılan aldatılmış kitleler, ilanihaye bu alçakça oyunun figuranları olarak kalmakta devam edecektir. Ulusal kurtuluş savaşının heyecanı bir kez kitleleri sarmaya görsün... Bugün oy çoğunluğuna sırtlarını dayayarak emperyalizmle işbirliğini sürdürenler, yarın o kitlelerin binlerce, onbinlerce, yüzbinlerce Vedat halinde ulusal kurtuluş savaşının ön saflarında yer aldığını göreceklerdir. Evet, 10 Şubat kara bir gündür, ama aydınlık günler uzak değildir. Ve o günler geldiğinde, 6. Filo'ya İstanbul'u peşkeş çekenler, tıpkı Ali Galip'ler, Vahdettin'ler gibi kaçacak delik bulamayacaklardır.**

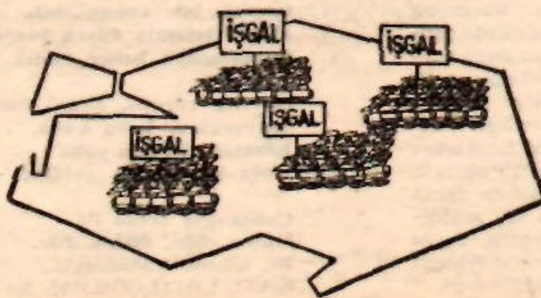

KÖYLÜLERİN TOPRAK İŞGALLERİ DEVAM EDİYOR-BAĞIN-

—VAY CANINA!.. BU GİDİŞLE BANA TOPRAK KALMAYACAK!..

17 Temmuz'u, Vedat'ı unutmadık, katil filo defol!

ANT koleksiyonlarını karıştıranlar, 83. sayının 8. sayfasında şu satırlarla karşılaşırlar:

«Kanlar içinde yerde yatan Vedat'ın üzerine dört polis birden çullandı. Kendinden geçmiş olan genci yerde sürüklerken, hâlâ vahşet duygularını tatmin edememiş olacaklar ki, bir yandan da copluyorlardı. 300 metre kadar sürükleyip Teknik Üniversite'nin ana giriş kapısına getirip attılar. Vücudundan boşanan kan 300 metrelik bir iz bırakmıştı geride...

Sosyalist kavganın genç militanı, 24 Temmuz 1968 günü sabaha karşı arkasında gözü yaşlı bir ana ve onun ölümüyle daha da bilinçlenmiş bir gençlik ordusu bırakarak bu dünyadan göçtü. Sosyalist hareket bir şehit daha vermişti...»

Bugün 17 Temmuz'un üzerinden tam 209 gün geçmiş bulunuyor. Vedat artık yok, fakat Vedat'ı ölüme götüren nedenler olduğu gibi duruyor. Vedat'la aynı günlerde Ankara'da öldürülen Atalay Savaş da yok...

Niçin ölmüştü Vedat? Amerikan emperyalizminin Akdeniz'deki savaş köpeği Altıncı Filo'nun boğaz sularını kirletmesine, Türkiye kadınlarının sarhoş Amerikan erlerine peşkeş çekilmesine «Hayır!» dediği için... Yurdunun bağımsızlığını, halkının haysiyetini savunduğu için öldürülmüştü Vedat... Hem de kendi yurdunun polisleri tarafından!

Evet, Vedat'ı ölüme götüren nedenler olduğu gibi duruyor. Altıncı Filo yine İstanbul sularında. Yine Amerikan bayrağı, yine sarhoş Amerikan neferleri... Yine Türkiye kadınları Amerikalıya peşkeş çekiliyor.

Ya Vedatı öldürenler? Hâlâ ne bir soruşturma, ne bir dâva açılmış değil... CIA ajanı Komer'in arabası yakıldı diye öğrenci avına çıkıp bir düzine genci demir parmaklıklar arkasına atanlar, bu toprakların bir çocuğunu şehit edenleri hâlâ aramıyor, bulmuyorlar. Ne bir dâva, ne bir tahkikat. Vedat'ı öldüren toplum polisleri hâlâ ellerini kollarını sallayarak yeni avlara, yeni cinayetlere hazırlanıyor.

Toplum polisi, helikopterler, arazözler, elektrikli coplarla donatılıyor. Kırk santimetre boyunda, üzeri lastik kaplı coplarla vücuduna vurulan genç, yüksek amperli elektrik akımıyla şoke olacak, direnme göstermesine meydan verilmeden icabına bakılacak...

Bununla da yetinilmiyor, polisin terörünü takviye için askerden yardım isteniyor.

Katil Filo, yedi ay önce İstanbul Teknik Üniversitesi'nde Vedat'ın kanını döktürmüştü. Kan izleri üniversite bahçesinde 300 metre uzanıyordu. Bu kanın hesabı hâlâ sorulmadı.

Niçin bütün bunlar?

Çünkü hiçbir Akdeniz limanının kabul etmediği 6. Filo'nun savaş gemileri erlerinin deşarj olması için Boğaz sularında demirleyecek... Gençliğin direnişine, Vedat'ların ölümüne rağmen, Demirel'lerin, İnönü'lerin, Sükan'ların misafiri olacak.

Filo'nun ziyareti sırasında Amerikalıların çıkacağı rıhtımlar, bir albayın yönetimi altına verilecek. Buralar «askeri bölge» ilan edilecek. Dolmabahçe rıhtımı bir piyade albayının komutasındaki 450 kişilik üç bölüğün kordonu altına alınacak, yine merkez komutanlığına bağlı bir trafik taburu da aynı süre içeririsinde alarmda kalarak kendisine görev verilmesini bekleyecek.

Gemilerin İstanbul'da bulunduğu süre içerisinde, NATO'ya bağlı sekiz uçaklık bir Amerikan jet filosu da şehrin üzerinde akrobatik uçuşlar yaparak halka gözdağı verecek!

Bütün bu tedbirlere, tehditlere rağmen Vedat'ın kuşağı devrimci gençler duracak mı? Susacak mı?

İşte sorunun cevabı. İşte 22 öğrenci örgütünün ortak bildirisi:

«Halktan yana gençlik örgütleri olarak Amerikan 6. Filosu'nun gelişine karşı direneceğimizi açıklıyoruz. Halktan yana olan bütün güçleri de bu filonun gelişini protesto etmeğe çağırıyoruz.

6. Filo, 54 tane ikili anlaşmanın ve 101 tane Amerikan üssünün bekçisidir ve halkımıza dost değil, düşman bir kuvvettir.

6. Filo, hazine arazilerine el koyan toprak ağalarının düzenini beklemektedir.

6. Filo, düşük ücretlerle ağır şartlar altında çalıştırılan işçilerin değil, bu işçileri sömüren, bu işçileri ücret kölesi olarak çalıştıran sömürgen şirketlerin düzenini beklemektedir.

6. Filo, Keban'da 1400 işçiyi bir defada işten atan, işçinin kendi hakkını aramasına izin vermeyen sömürgen firmaların düzenini beklemektedir.

6. Filo, petrolümüzden bakırımıza bütün yeraltı kaynaklarımızı soyan yabancı şirketlerin düzenini beklemektedir.

6. Filo, Türkiye'de ağır sanayiin kurulmasını engelleyen ve montaj sanayii ile Türkiye'yi daha kolay sömürme ortamını hazırlayanların düzenini beklemektedir.

6. Filo, tütün üreticilerinden tütünü 8 Liraya alıp 80 Lira'ya satanların düzenini beklemektedir.

6. Filo, ülkenin çıkarlarını düşünmeğe başlayan öğrencilerin öğrenim dışı bırakılmasına çalışanların düzenini beklemektedir.

Kısaca, 6. Filo bu çürümüş ve halk düşmanı düzenin bekçiliğini yapmaktadır.

Emperyalizm Türkiye'deki çıkarlarını bir yandan filo bekçiliğinde sürdürürken, öte yandan daha iyi sömürme planlarını gerçekleştirme peşindedir. Bu amaçla da elçi olarak Türkiye'ye Komer'i göndermiştir.

Halktan yana gençlik örgütleri olarak, 6. Filo'nun gerçek

VEDAT DEMİRCİOĞLU
— Kavgası devam edecek —

Vedat'ın arkadaşları konuşuyor

VEDAT Demircioğlu Konya'nın Taşkent'inden gelip, İstanbul'da öğrenim yapan bir Anadolu çocuğuydu. Amerikan gavuruna karşı, halkının sömürülmesine karşı direnmeyi görev bilmişti. 6. Filonun geçen gelişinde, Teknik Üniversite yurduna yapılan polis saldırısında canına kıyıldı. Filonun bu gelişinde kavgada aynı görevi yüklenecek, ölebilecek arkadaşları, omuzdaşları onu bize anlattılar.

— Ben, Taşkentliyim. Memleketlisiyim. Adım Hasan, İktisat öğrencisiyim. Vedat komşumdu, arkadaşımdı. Sosyalist Türkiye kurulması yolunda, emperyalizme ve sömürücülerine karşı savaşta omuzdaşımdı. Anadolu gencinin yerine getirmesi gereken görevini yaparken öldürüldü. Vedat'ın bu ölüme sebep olan suçu, birçoğumuzun suçu olan, halkını Anadolu insanını sevmesiydi. Taşkent'te biz, halkımızın yoksul bırakılmasını soyulmasını birlikte görerek duyarak savaşımıza başladık. Taşkent güzel yerdi. Soğuk suyu vardı, temiz havası. Ama bunun yanısıra yoksul insanları da vardı. Üç dört yıl önce yapılan bir 27 Mayıs toplantısında bunları anlatan ağabeyim birçok menfaatçiyi ürküttüğünde; yapılan baskılarda kendisine en büyük desteği gösterenlerden biri Vedat oldu. Okumak için İstanbul'a geldiğimiz zaman yine beraberdik. Bozuk düzeni ve soygun çarkını daha iyi anlıyorduk. Bu nedenle Amerikan emperyalizmine karşı yapılan direnişlerde yer almayı görev biliyorduk. 6. Filonun her gelişinde yapılan gösterilere katıldık. Birbirimize destek olarak savaşımızı sürdürdük. Filonun geçen yıl gelişinde ben, F.K.F.'nin düzenlediği açlık grevine katıldığımda bana en büyük destekçi arkadaşım Vedat oldu. Üzüntüm başımızı koyduğumuz davada, o öldürülürken yanında olmamam, Taşkent'te bulunmamdı. Ama köpekler ve Amerika şunu iyi bilmelidir ki, Taşkent'ten ve bütün Türkiye'den daha birçok Vedat'lar çıktı. Daha birçokları çıkacak. Vedat'lar tükenmiyecekler, tükenmezler.

— Ben, Erdoğan Özkısacık. Vedat kardeşimle Hukuklular Fikir Kulübünden arkadaşım. O geceyi, korkunç geceyi birlikte yaşıyanlardanım. 17 Temmuz 1968 günü sabah saat 4.30'da bir gürültü, bir savaş nidası, karanlığı güneşle beraber yırttı. Ne oluyor diyemeden taşların ve kırılan camların sesi doldurdu geceyi. Gümüşsuyu yurdunun dört bir yanını beyaz miğferli ve kalkanlı polisler çevirmişlerdi. Sürülerle. Bir düşman kalesini zaptetmek üzere olan savaşcılar gibiydiler. Her hallerinden belliydi öldürme niyetleri. Vedat kardeşimizi katlettiler. Neydi Vedat'ın suçu? Neden öldürülmek isteniyordu, hapislere atılıyordu Vedatlar? Suçumuz halkımızı iliklerine kadar sömürdüğünden Amerikan gavuruyla savaşmamızdı. Tam bağımsız Türkiye istememizdi. Çok iyi biliyorduk ki, Türkiye halkını kurtuluşa götüren yolu Amerikan Emperyalizmi ve onun işbirlikçisi iktidarlar kapatmaktaydı. Çağın gençliği olarak, insan olarak bizlerin görevimiz buna karşı savaşmaktı. Bu yolda ilk şehidimizi, Vedat kardeşimizi verdik. Aynı yolda mücadele ede ede sona ermeyi mutlu Türkiye'yi kurmayı özlüyoruz.

— Ben, Ali Osman Altın. Vedat, Hukuk Fakültesi'nden ve partiden arkadaşımdı. Geçen yıl fakültenin fikir kulübünde ben sekreterlik görevini yüklendiğimde, o da saymanlık yapmaktaydı. Birçok devrimci eylemde birlikte görev aldık. Yorulmak bilmez bir mücadele azmi vardı. Çok konuşmazdı. Hep birşeylerle uğraşırdı. Nato'ya hayır, işgal ve boykotlar, altıncı filo eylemlerinde katkısını gürültüsüz patırtısız, ortaya kordu. Kısacası kendini yetiştirmesini bilen genç bir devrimci iken öldü.

— Ben, Osman Yeşil Çobanoğlu, Konya'nın Bozkır kazasının Çat köyündenim. Vedat benim memleketten ve kavgadan arkadaşım. Onun için ben anılarını Kavgaya adıyla yazdığım şiirimle anlatacağım. O gün dört koldan yürümüşlerdi...

Hele yat sen, VEDAT gardeş,
Arkanda biz yığın olduk!..
Sana kalkan elleri biz,
Kırmak için yemin aldık!..

Borç ödeyecez sana tez'den,
Geçsek bile canımızdan,
«Dur» istemiş düzen bizden,
Durmamaya haber saldık.

Buyruk vermiş, ağa - baba
Söverekten, kaba kaba,
Elimizde tırpan, yaba
Koşa koşa, coşa geldik!

Çobanoğlu senin ile,
Düşer oldu, dilden dile,
Bu ülkede yabancıyla,
KAVGAMIZI ÇOKTAN KURDUK

Vedat'ın kanının döküldüğü yerde devrimci arkadaşları geçen hafta bir araya gelerek katil filoya karşı birlikte mücadele etmek için andiçtiler.

Faili meçhul olmayan cinayet

Yaşar Kemal

Kanlı altıncı filo gene geliyor. Altıncı filo dendikçe tarihimizin en onursuz bir çağı da yüzyıllar boyu akla gelecek. Bir karanlık leke yüzyıllar boyu kuşaklarımızı rahatsız edecek, utandıracak. Yüzyıllar boyunca tutsak olmamış bir milletin en rezil bir kelepçesidir altıncı filo. Sorunu büyüttüğümü sanmıyorum. Altıncı filoyu bizim kabul etmemiz, başımıza taç etmemiz, ne kadar utanç verici bir şeyse bizim için, Amerikalılar için de o kadar utanç vericidir. Bu çağdaki Amerikan politikasından, yüzyıllar boyu Amerikan kuşakları da utanacaklar ve dünyada insanlarla her karşılaştıkları yerde, insanlık adına, onlardan özür dileyeceklerdir. Johnsonlar, Nixon'lar adına.

Ve biz de kuşaklarımızdan Menderesler adına, Süleymanlar adına özür üstüne özürler dileyeceğiz. Hem de daha bir çokları adına. Dolmabahçede, Teknik Üniversitede gencecik çocuklarımızı Amerikalıların keyifleri uğruna kan uykularında coplayanlar, onları kurşunlayıp al kanlarını kara çimentolara serpenler, üstelik bu coplananlara en kötü muameleleri reva gören iktidarlar, rütbeler, mevkiler adına gelecek kuşaklardan özürler dileyeceğiz. Ve Türk kuşakları bizim gibi, hiç olmazsa Türk tarihinin bir çağında, bizim gibi atalardan, onursuz kişilerden geldiklerinden dolayı utanacaklar. Tutsaklığı kabul etmenin, üstelik de tutsaklığı meşrulaştırmanın utancının kara lekesi bir kara bulut gibi bizim beş para etmez mezarlarımızın üstünde kıyamete dek dolaşıp duracak.

Bu memlekette hukuk var değil mi? Gelenekleri olan mahkemeler var değil mi? Vedat Demircioğlu'nu üniversitede bazı polisler öldürdüler. Nerede öldüren polis? Ne oldu ona? Eğer bir memlekette hak hukuk, adalet varsa, adalet mülkün temelidir sözü dünyanın en büyük palavrası değilse Vedat Demircioğlunu öldüren polisler ya madalyayla «taltif» edilmeliydiler, yada şimdi hapisanede olmalıydılar. Adalet mülkün temeliyse buyursanıza efendiler. Şadi Alkılıç'ı bir iki söz söyledi diye hapislerde süründüren değil misiniz? Bu cinayet karşında başkalarını itham etmek gücünü kendinizde nasıl buluyorsunuz? Ve de hakkını? Bütün dünyanın, hem de Türkiyenin gözleri önünde Amerikan askerlerinin uçkurları uğruna bir Üniversite genci Üniversitenin yatakhanesinde, uyurken öldürülüyor, bir memleketin bütün vicdanı bu korkunç haksızlık karşısında susuyor. Biz de diyoruz ki, bu çağ, hiç olmazsa bizim kuşağımız yozlaşmış, bütün yönleriyle çürümüş bir kuşaktır. Bu çürümüşlük gelecek kuşaklara da sıçrarsa, bulaşırsa bu millet iflah olmaz, diyoruz. Biz kötülüğümüzü, insaniyetsizliğimizi yaptık, kendi elimizle bir milleti, milletimizi tutsak ettirdik. Bu kara lekeyi alnımızda taşıyoruz. Gelecek kuşakların bunda ne suçu var. Bari onları ırak tutalım kötülüklerimizden, utançlarımızdan. Milletler lekeleri ve acıları unutamıyorlar. Utançları unutamıyorlar. Biz ölümlüyüz, halkımız ölümsüz.

Şimdi ben bunları yazdım diye onurunuza dokunacak. Hemen mahkemelere göndereceksiniz. Ne kazanacaksınız? Türk milleti tutsaklıktan, umutsuzluktan, kuşaklarımız utançtan kurtulacaklar mı? Ben ne kaybedeceğim, yada ne kazanacağım. Benimki, sizlerin davranışınıza bakıyorum da, kendimi yaksam bile boşuna bir çaba. Gene de can çıkmayınca umut çıkmaz da bu yazıyı onun için yazıyorum.

Bu memlekette Cumhurbaşkanı var. Iktidar var. Muhalefet liderleri var. Ismet Paşa, Mehmet Ali Aybar var. Üniversite var, Hukuk fakültesi var. İşçi Sendikaları var. Sarısı, yada sarı olmayanı... Şairleri, romancıları, ressamları var. Gazeteleri, gazetecileri var. Hapisanesinde yatan Şadi Alkılıç'ı var... Var oğlu var. Ve bir millet var. Ne olursa olsun var.

Ama Konya ovasında gencecik yatan Vedat Demircioğlu da var. Vedat Demircioğlunun katilleri polisler de var. Vicdanımızın, geleneklerimizin, adaletimizin, insanlığımızın üstünde çizmeleriyle tepinen, ellerini kollarını sallaya sallaya tepinen bazı katil polisler de var.

Gözümüz aydın gene Amerikan altıncı filosu geliyor. Gene boğazın sularına oturacak. Gene Amerikalıların azgın uçkurları uğruna bizim gencecik çocuklarımız öldürülecek, bununla birlikte de içimizdeki adalet duygumuz, sevgimiz, vicdanımız, insanlığımız öldürülecek... Her gün biraz daha bu millet milletliğinden bir şeyler kaybedecek. Ve biz gene Türk milleti adına, Amerikan donanmasının uçkur bağı altında Tanrı Türk korusun diye dualar ederek kaz adımları atacağız. Tanrı Türkü, en iyi niyetle söylüyorum, Amerikan donanmasının uçkur bağı altınsa koruyamaz..

Gözümüz aydın... Aydınlıklar içinde kalalım.. Ne güzel, kocaman bir Amerikan gemisi.. Azgın Amerikan gemicileri, her birisi uzun boylu... İstanbul sokaklarında kadın, içki, dolar seli.. Herkes halinden memnun... Size ne oluyor eeey vatan haini solcu gençler... Siz de büyükleriniz gibi alkışlayın, alkışlayın Amerikan gemilerini, yiğit, kahraman conilerini, Amerika uğruna ölmek, Amerika uğruna döğüşmek bizim için onurların en büyüğü değil mi? Ne yaparsa yapsın, Amerika ne yaparsa yapsın sadece sadece bizlere onur kazandırır... Behey piç kuruları ne istiyorsunuz onur payımızdan?

Hele bir kıpırdanın, hele bu sefer azıcık parmağınızı oynatın.. Vedat Demircioğlunun başına gelenleri mumla ararsınız.. Hele, hele!

Adalet Türkiyede mülkün temelidir. Vallahi de billahi de temelidir. Bunu da iyice belleyesiniz.

Ve Türkiye faili meçhul olmayan cinayetler ülkesidir. Bunu da böylece bilesiniz.

---

yüzünü halka ileteceğiz. İnanıyoruz ki, bu filonun gerçek yüzünü gören halk bu düşmanı içimizden atacaktır.»

Ve aynı gençlik örgütleri birer çağrı yayınlayarak Türkiye halkını direnişe çağırıyorlardı.

Ulusal kurtuluş savaşının bilincine varmış devrimci Türkiye gençliği, Cumhurbaşkanı Sunay'a ve Genelkurmay Başkanı Tural'a bir telgraf çekerek Boğaz sularında Amerikan gemilerini değil Türk Donanması'nı görmek istediğini bildiriyordu.

Gençlik örgütleri, 6. Filo'ya karşı direniş ilan ederek bağımsızlık mücadelesi açarlarken, iktidarın İstanbul Valisi Vefa Poyraz, gençlere karşı yeni provokasyonlara girişmiştir.

Cuma günü, artık gençliği hiçbir şekilde temsil yetkileri kalmamış olan TMTF, MTTB ve İÜTB temsilcilerini vilayette kabul eden Vali Vefa Poyraz, Türkiye Cumhuriyeti'nin temsilcisi olduğunu unutup 6. Filo'nun avukatı gibi davranarak şu konuşmayı yapmıştır:

«Amerikan filosunu protesto için bazı gösteriler yapılacağını, ayrıca bu gösterilere karşı yine bazı hareketlerin olacağını istihbar ettim. Böyle bir hal içeride memleketimizin emniyetini, dışarıda itibarını sarsacağına şüphe yoktur. Memleketimizde geniş hak ve hürriyetlere sahip bulunan Türk Toplumu fikir mücadelesinde elbette hür ve serbesttir. Ancak bu hürriyetler birbirimize karşı olduğu kadar memleketimizi ziyaret eden, kanunlarımızın himayesinde bulunan misafirler için de suistimal edilemez. Gençlik ve polis, büyük Türk Milletinin ayrılmaz bütünleridir. Bunların her ne suretle olursa olsun karşı karşıya gelmesine seyirci kalınamayacağı tabiidir. Bu ziyaret vesilesiyle, bu ana fikri hepinize açıklamaktan büyük faydalar ummaktayım.»

Bir işgal valisi ağzıyla konuşan Poyraz'ın bu sözlerini, sözümona gençlik kuruluşlarının temsilcileri başları önlerinde dinlemişler, hiç itiraz etmeden çıkıp gitmişlerdir. Poyraz gençliği kandırdığına sevinirken, bu defa gençliğin gerçek temsilcileri vilayet binasına girerek Vali'ye haddini bildirmişlerdir. Başta İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği Başkanı Harun Karadeniz olmak üzere çeşitli öğrenci kuruluşlarının 20'ye yakın temsilcisini de kabul etmek zorunda kalan Poyraz, onlara da aynı nutku çekmeğe kalkışmış, fakat Amerika'dan **«dost ve müttefik»** olarak bahsedince, Harun Karadeniz kendisine gereken cevabı vermiştir: **«Biz Amerika'yı dost ve müttefik kabul etmiyoruz.»**

Bunun üzerine vali gençlere bulundukları yerin vilayet makamı olduğunu, devleti temsil eden biriyle konuştuklarını hatırlatmış, Karadeniz de kendisine şu karşılığı vermiştir:

«Biz kanunlara saygılıyız. Anayasanın verdiği hakka dayanarak direnişimize devam edeceğiz. Biz Türk ulusuna ve ülkenin geleceğine karşı sorumluyuz. Bu bakımdan Amerikan 6. Filosu'nun da ülkenin geleceğini tehdit etmekte olduğunu müşahade ettiğimizden, bu filoyu ve mensuplarını dost ve müttefik olarak kabul etmiyoruz.»

Gençlerin azimli tutumları karşısında Vali Poyraz tartışmayı sürdürmek cesaretini kendinde bulamamış ve **«Tekrar ediyorum. Kanun dışına çıkılırsa emniyet kuvvetleri, hiç kimseden emir almaksızın kanun hudutları dahilinde görevlerini yerine getireceklerdir»** tehdidini savurmuştur.

Yani aynen 17 Temmuz'da olduğu gibi üniversite yurtlarını basacaklar, gençleri coplayacaklar, gerekirse başka Vedat'ları da genç yaşında kana boğarak katledeceklerdir.

Nitekim bu iş için, İçişleri Bakanı Sükan'ın emriyle Ankara'dan gelen takviyelerle İstanbul'da 2.500 kişilik bir toplum polisi ordusu kurulmuştur. Amerikalılara İstanbul'da hiçbir olay çıkmayacağına dair teminat veren Sükan, bu polis ordusunun başına da Emniyet Genel Müdür Yardımcısı Erdoğan Alıveren'i tayin etmiştir. Toplum polisinin Hitler'in SS kıtalarına benzetilmesinde en büyük rolü oynayan Alıveren herhalde Amerikalılara karşı gençliğin direnişini ezmek için emrindeki polis ordusunu en hunhar şekilde kullanmakta tereddüt etmeyecektir.

Ama bu terör, gençlerin emperyalizme ve onun yerli uşaklarına karşı mücadele azmini daha da bileyecek, bu sefer olmazsa gelecek defa, o zaman da olmazsa öteki defa, ama er geç 6. Filo'yu Boğaz'a demirleyemez, Amerikan askerlerini İstanbul toprağına ayak basamaz hale getireceklerdir.

Ve bu savaş son Amerikan neferi Türk topraklarından sökülüp atılıncaya kadar sürecektir.

■

Tütün Mitingine Saldırılar

Tütünde dönen dolapları daha yakından izlemek ve ekicilerle birlikte mitingler düzenlemek için Ege bölgesinde çalışmalar yapan F.K.F. üyesi öğrenciler, ilk mitinglerini Akhisar'da düzenlemişlerdir.

Bini aşkın ekicinin katıldığı Gar alanında düzenlenen mitingte çıkarcı çevrelerin saldırıları yüzünden olaylar çıkmış ve Hasan Parlak ile Mehmet Fıstıkçı isimli iki kişi yaralanmıştır. Kaymakamın ve Manisa'dan gelen polislerin müdahalesiyle olayların büyümesi engellenirken 80 yaşındaki Recep Kandil'in devamlı olarak **«Benim altı balya tütünüm var, almadılar, halim ne olacak»** diye bağırmakta olduğu görülmüştür. F.K.F.' liler aynı gün 12'de Saruhan'a hareket etmişlerdir.

AÇIKLAMA

Geçen hafta yayınlamış bulunduğumuz Renkli Gazoz Savaşı başlıklı yazıda adı geçen Agasi Şen, masonlukla ilgisi olmadığını, ayrıca Coca Cola'daki görevinden de yedi ay önce ayrıldığını açıklamıştır.

Tural, iktidara ve Çankaya'ya açıkça meydan okuyor!

ÖNCEKİ hafta Cumhuriyet Senatosu'nda iktidarın başı Demirel ile eski MBK'cılar arasında cereyan eden **«ulusal ordu»** tartışmalarından sonra Genelkurmay Başkanı Orgeneral Cemal Tural da geçen hafta yaptığı anormal ziyaretlerle kamuoyuna bir **«kişisel ordu»** sorunu getirmiştir.

Gerçekten de, Tural'ın emeklilik süresi dolduğu halde 22 Mart'ta ordunun başından ayrılmak istememesi, hattâ emeklilik günü yaklaşınca genelkurmay başkanı sıfatıyla bir takım gövde gösterilerine girişmesi, 65 yaşındaki bu orgeneralin, silahlı kuvvetleri kendi tapulu malı gibi gördüğünü ortaya koymuştur.

Tural'ın durumu dolayısıyla bütün kamuoyu büyük bir tedirginlik içindedir.

Türk Haberler Ajansı da, bu tedirginliği bildiği içindir ki, 3 Şubat günü bir gazetecilik oyununa başvurmuş ve Tural'ın 22 Mart'ta kendiliğinden emekliye sevkedilmek istediğini gazetelere duyurmuştur. Ajans, bu habere karşı yapılacak açıklamalarla durumu açıklığa kavuşturmak amacı gütmüştür.

Ne var ki, bu balon habere hükümet çevrelerinden hiçbir ses gelmemiş, Demirel'in tutumunun ne olduğu anlaşılamamıştır.

Tural kanadı ise habere büyük tepki göstermiş, Genelkurmay Başkanlığı Halkla İlişkiler Dairesi bir açıklama yaparak Tural'ın emekliliğini istediği yolundaki haberleri yalanlamıştır. Aynı gün bir liseyi teftişi sırasında Tural, gazetecilerin «emekliliğini talep edip etmediği» yolundaki bir sorusuna şu cevabı vermiştir:

«Ne talebimiz var, ne de talep isteyen. Gülerim böyle şeylere. Siz neden böyle şeylere inanıyorsunuz?»

Hükümet kanadının sessizliğine, Tural'ın şiddetli tepkisine karşılık, Tağmaç'a oynayan Çankaya Tural'ın emekliye sevkedilmesinde ısrar etmektedir. Nitekim bir yandan Tural çeşitli birlikleri ve tesisleri gezerken, Kara Kuvvetleri Komutanı Tağmaç da meydanı boş bırakmamakta, o da kendine göre bir ziyaret programı uygulamaktadır.

Bu çekişmede en güç durumda olan şüphesiz Demirel'dir. AP Lideri, **«demokrasinin son pürüzü!»** olarak gördüğü Tural meselesini halledebilmek için el altından «muktedir komutan»a şu teklifi yapmıştır:

«Eğer genelkurmay başkanlığından emekliliğinizi isteyerek ayrılacak olursanız, önümüzdeki seçimlerde sizi merkez kontenjanından milletvekili, iktidara gelecek olursak da milli savunma bakanı yaparız.»

Demirel'in oyununun basitliği derhal sırıttığı ve yıllardır politikacılarla dişe kalka politik oyunları adamakıllı öğrendiği içindir ki, Tural bu teklifi elinin tersiyle itivermiştir.

Demirel'i rahatsız eden bir nokta da, Tural ile ilgili haberlere TRT'nin haber bültenlerinde çok geniş yer verilmesi olmuştur. Hemen TRT yetkilileri nezdinde teşebbüse geçilerek Tural ile ilgili yayınların durdurulması istenmiştir. TRT ise, hükümete verdiği cevapta, TRT Kanunu'nun ilgili hükümlerini sıraladıktan sonra bunun mümkün olmadığını bildirmiştir. Demirel'in bu önleme teşebbüsünden sonra, Tural derhal TRT'ye ve Ankara Televizyonu'na bir ziyaret yaparak Demirel'e bir nevi gözdağı vermiştir.

Genelkurmay başkanı olarak çok güçlü bir istihbarata sahip bulunan Tural, Çankaya'nın ve Demirel'in oyununu bozmak için ustaca bir taktiğe başvurarak Başbakanlığa resmi bir yazı yazmıştır. Tural, resmi yazısında şöyle demektedir:

«21 Mart'tan sonra Washington'da toplanacak CENTO genelkurmay başkanları toplantısına katılmak için gerekli iznin verilmesini dilerim. Cevabınız üzerine gerekli yol hazırlıklarını yapmaya başlayacağım.»

Demirel bu izni verecek olursa, Tural'ın görev süresinin uzatılacağına, vermezse emekliye sevkedileceğine delalet edecektir. Bu açmaz karşısında kıvranan Demirel geçen haftanın sonuna kadar **Tural'a** herhangi bir cevap vermiş değildir. Her meselede olduğu gibi bu meselede de mümkün olduğu kadar zaman kazanmaya çalışmakta ve cevabını geciktirmektedir.

Demirel cevabını geciktire dursun Tural, kendi kendine, görev süresini 1970'e kadar uzatmışa benzemektedir. Zira, Genelkurmay Başkanlığı'nca hazırlanan ve yüksek komutanların görev sürelerini gösteren bir albümde Genelkurmay Başkanı Tural'ın görev süresinin bitim tarihi olarak 1970 yılı yazılmıştır.

Bu arada Amerikan ajansı Associated Press'in Türkiye'den verdiği bir yorum da dikkati çekmektedir. Associated Press'in yorumunda, Genelkurmay Başkanı Tural'ın ileride cumhurbaşkanı olmak istediği, bu sebepten genelkurmay başkanlığında kalmakta bu kadar ısrar ettiği belirtilmektedir.

Tural'ın yerine Tağmaç'ı getirmekte ısrar eden Sunay'ın telaşının nedeni de işte budur. Tural'ın ordunun komutasını elinde bulundurduğu sırada bir kuvvet gösterisi yaparak, Sunay'ın yedi yıllık cumhurbaşkanlığı süresi dolmadan Çankaya'ya oturmak istemesi ihtimali Sunay'ı kara kara düşündürdüğünden, Sunay meseleyi bugünden halletmek istemektedir.

Bu mücadelede kimin ağır bastığını önümüzdeki haftalar gösterecektir.

Sunay'a ve Demirel'e açıkça meydan okuyarak devlet içinde devlet gibi hareket eden Genelkurmay Başkanı Tural TRT'ye girerken (üstte) ve televizyonda sempatik görünmeğe çalışırken (yanda)

■

Yüksek Öğretmen Okulu babanızın çiftliği değildir

İSTANBUL Yüksek Öğretmen Okulu'nda 1 Ocak 1968'de Fikir Kulübü'nün kuruluşundan sonra öğrencilere karşı girişilen baskılar bütün şiddetiyle devam etmektedir.

Bilindiği gibi Fikir Kulübü'nün kuruluş bildirisi, o sırada okula yeni tayin edilmiş bulunan öğretmen kıyma makinesi Ayhan Doğan tarafından büyük bir titizlikle ele alınmış, öğrenciler hem disiplin kuruluna verilmiş, hem de savcılığa ihbar edilmişlerdi. Disiplin kurulu, siyasi iktidarın doğrultusunda düşünmedikleri için on öğrenciyi bir ay süre ile okuldan uzaklaştırmış, ayrıca sorguları yapılan diğer öğrencilere de devrimci yazarları ve dergileri okumamalarını ihtar etmişti.

15 Temmuz 1968'de 6. Filo'nun gelişini kınayan bir bildiri dağıttığı için Fikir Kulübü Başkanı, olağanüstü toplanan disiplin kurulu tarafından okuldan uzaklaştırılmıştır.

10 Kasım 1968'de Atatürk'ün nutkundan seçilmiş antiemperyalist nitelikteki sözlerle bir bildiri yazan ve dağıtan öğrencilerden 75'i soruşturmaya tabi tutulmuşlardır. Devrimci düşünce ve eylemlere karşı her türlü baskıyı uygulayan okul yönetimi, Hitler'in, Mussolini'nin, Necip Fazıl'ın kitaplarının okul dahilinde serbestçe satılmasına, milli hareket, dokuz ışık bildirilerinin dağıtılmasına açıkça göz yummuştur. Ayrıca bu hoşgörüden yararlanan sağcı öğrencilerin devrimci gençlere saldırmasını da yöneticiler görmezlikten gelmişlerdir. Buna karşılık sekiz sağcının saldırısına uğrayıp burnu kırılan devrimci bir öğrenciye, **«olaya sebebiyet verdiği»** gerekçesiyle bir ay okuldan uzaklaştırma cezası verilmiş, buna karşılık saldırganlardan hiçbiri cezalandırılmamıştır.

Bu baskılar karşısında **«Haksızlığı protesto»** yürüyüşü yapan 268 öğrenciden üçü hakkında yeni bir disiplin kovuşturması açılmıştır. Bu defa 230 öğrenci, bu disiplin kovuşturmasını protesto etmek üzere okul yönetimine bir protesto bildirisi vermişlerdir. Bildiriye ocak ayının son günlerine kadar herhangi bir tepki göstermeyen okul yönetimi, şubat tatili başlar başlamaz tekrar baskılara başlamış, Fikir Kulübü kurucusu 10 öğrenciyi, **«öğretmenlik yapamazlar»** kaydıyla okuldan uzaklaştırmış, bakanlık da bu haksız kararı onaylamıştır.

Kararı bozdurmak üzere öğrenciler Danıştay'da dört dava birden açmışlardır.

Kontakkk!..

İlkokul 5.inci sınıf Coğrafya Kitabının, Oğuz ve Tolunay adlı zatlarca yazılan coğrafyanın 105'inci yaprağından bir cümle: Amerika Birleşik Devletleri barışın koruyucusu halindedir...

Düşünün siz... böylesine fasarya kitaplarla eğitilmiş bir gençlik, A.B.D. tüfekleriyle âbâd olacak yerde, tââ 1453'de Fatih'in 67 Çektirmesini Haliç'e aşırtmak için kızak ettiği Dolmabahçe'ye bel boşaltmağa çıkan Amerikan tâifesinin beline vurma uğruna, o dolma toprakları, bir daha ve dini - bir uğruna; cancağızlarıyla dolduruyorlar.

Bu ciddiyet burda biter!.. Bu çocuklara karşı... Polis... elektrikli cop tedarikine başlarsa... Shock Baton diye tââ Amerikadan Darbeli Baston ithaline başlarsa... **Biz de artık ciddi yazı yazamayız... Bu devlet... ki... büyük kentlerine su getirmekten acizdir... ama pırıl - pırıl çocuklarının üstüne, 500'ünü birden dağıtmacasına su sıkacak güçte arazözler ithaline başlarsa... Bu devlet ki... Karanlıklar içinde yaşayan toprakların aydınlatmak dururken, aydınlanmış, yani geçmişini, geleceğini halka bağlamış gençlerin kafasına kafaları şaşsın diye elektirikli cop siparişlerse... bilin ki... bu tedbirler işlemiyecektir... Çünkü bu anlayış, bu zihniyet ve bu kafa, yurdunu aydınlatmaktan yoksun, ve aynı zamanda KONTAKKK'dır...**

Can YÜCEL

Altıncı Filo yine geldi...

«İSTİKLAL CADDESİ!»

Vedat'ın kanı yerde kalmayacak

Çetin ÖZEK

BİR Vedat Demircioğlu vardı. Bir Vedat Demircioğlu vardı, devrimci, genç yarına umutla bakan ve bu umutla bağımsızlık savaşına katılan. Bir Vedat Demircioğlu vardı, ülkemizin sömürülmesini istemeyen, Amerika'nın yurdumuza bir sömürgeye gelirmiş gibi gelişine başkaldıran, yurdumuzun geribırakılmışlıktan kurtulması, zenginliklerininin talan edilmemesi için savaşan. Bir Vedat Demircioğlu vardı, yurtsever olduğu, Amerikan emperyalizmine başkaldırdığı için coplanan, kurşunlanan ve ölen. Ve bir VI. Filo var, Akdenizde **«bekçi köpekliği»** yapan, **koca koca çelik** gövdeleriyle, ağır toplarıyla, yok olasıca bayrağıyla Amerikan emperyalizminin somut görüntüsü gibi yüzen gemilerden kurulu. Bir Vedat Demircioğlu vardı, VI. Filonun karasularımızı kirletmesini, limanımızda Amerikan emperyalizminin en iğrenç kurtlarını dökmesini istemediği için kurşunlanan ve daha onun **«kurşun yarası, kızıl bir karanfil gibi açmışken** alnında, VI. Filo yine sularımıza geliyor. Vietnam vampirlerinin bir başka kolu, yüzen bir ejderha gibi yine çöreklenecek limanlarımızda.

VI. FİLO Akdeniz'de bir «hayalet» gibi dolaşıyor ve Amerikanın sömürüsüne karşıt davranışları cezalandırıcı bir güç olarak, hürriyet adına, bölgenin en gerici iktidarlarının savunuculuğunu yapıyor. Amerika ve benzerlerinin dünyanın her yönünde sürdürdükleri saldırgan ve haksız savaş, komünizme karşı demokrasi ve özgürlüğün savunulması aldatmacası ardında halklara yutturulmak istenirken, gerçekte yeni sömürgecilik sisteminin sürdürülmesi ve geribırakılmış ülkelerin sömürülmesine devam edilebilmesi için bir savaş verilmektedir. Bütün geribırakılmış ülke halkları temelden bir uyanışın ve bilinçlenmenin içindedirler. Bütün dünya halkları artık kendilerini sömürtmemek için emperyalizme başkaldırmaktadırlar. Vietnam'dan, Kolombiya'ya kadar bütün Amerikaca sömürülen ülke halkları, emperyalizmin Amerika'ya kulluğun sona ermesi için çağımızın en haklı savaşını vermekte, kanlarını akıtmaktadırlar. Amerika, demokrasi ve özgürlük savunucusu, **«hürriyet havarisi»** görünüşü ardında, işte bu devrimci başkaldırıyı ezmek, halkların tercih haklarını yok etmek, devrimci demokratik eylemleri kandökerek yok etmek amacını taşımaktasır. Johnson 12 Temmuz 1966 tarihli söylevinde, Amerika'nın dünyada barışı ve özgürlüğü korumakla görevli bulunduğunu, komünizmin barışı tehlikeye düşürdüğü yerlerde savaşın genişletileceğini söylerken, halkların bağımsızca ve denetimsiz olarak kendi yönetim biçimlerini seçmek hürriyetlerini tanımadığını da itiraf etmiş olmaktaydı. Amerika, **«özgürlük için kan dökme»** doktrinini uygularken, gerçekte kendi emperyalizminin sömürü düzenine yatkın siyasi iktidarların bekçiliğini yapmaktadır. Devrimci bir düzene dönüşme olanakları, halkın bu konudaki eğilimleri hiçe sayılarak, Çan Kay Şek, Van Thieu Kral Suud, Kral Hüseyin, Baoigny, Castel Branco ve benzerleri gibi liderlerin iktidarları Amerikan silahlı güçlerince savunulmaktadır. Amerika **«dünyanın jandarmalığını»** yapmaktadır. Bu jandarmalık, binlerce ve binlerce yurtseverin ölümü pahasına olmaktadır. Bir Vedat Demircioğlu vardı, **«Bir elinde başlamadan biten rüyası - Bir ölü yatıyor.»**

AMERİKANIN **«dünyanın jandarmalığı»** görevini gerçekleştirirken, özellikle askeri bloklaşmalardan ve bu bloklara dayanarak yaptığı anlaşmalardan yararlandığı gerçektir. Amerika'nın bütün dünyada kullandığı, **«komünizm tehlikesini önlemek ve hür dünyayı savunmak»** aldatmacası, dünyada **«soğuk harp»** havası yaratmakta ve bu tedirginlikten yararlanılarak, geribırakılmış ülkeler değişik bloklar içinde Amerikan emperyalizmine bağlanmaktadır. Askeri bloklaşmaların, Amerika'ya sağladığı ekonomik çıkarlar bir yana bırakılsa dahi, ulusal orduların yönetimi ele geçirilmekte, bu yolla ülkedeki devrimci eylemler kırılmakta, siyasi iktidar bu yolla istenilen yöne itelenmektedir. Ayrıca, askeri bloklara dayanılarak elde edilen üsler, o bölgedeki devrimci gelişimlere karşı savaş güçlerini toplayan köprü başları olmaktadır. NATO, CENTO, SEATO gibi bloklaşmalar, ulusal bağımsızlık hareketlerine karşı emperyalizmin uyduluğunda, saldırgan kuruluşlar olarak belirmektedir. Amerikanın iki taraflı olarak imzaladığı anlaşmalar da Amerika'ya, ülkelerin gerici yönetim biçimlerine karşı devrimci başkaldırıları ezmek için ülkelere silahlı müdahalede bulunmak hakkını vermektedir. Amerika'nın Yemen'e, Vietnam'a saldırısı bu yolla gerçekleşmiştir. Bunun için dünya halkları korkusuzca, övünçle kanlarını akıtmaktadırlar ve bunun için **«bir ölü yatıyor - bu ondokuz yaşında bir delikanlı - gündüzleri güneşte - geceleri yıldızların altında»**. Bir ölü yatıyor, adı Vedat Demircioğlu. Bir Vedat Demircioğlu vardı, Amerikan emperyalizmine başkaldırdı, emperyalizme dost gözüyle bakanlar dipçikletip, öldürttüler onu ve daha onun kanının hesabı sorulmadan Amerikan vampirliğinin bir kolu VI. Filo limanlarımızda.

AMERİKA dünyanın jandarmalığını yaparken, belirli bölgelerde gerici düzen ve sistemlerin koruyucusu **«bekçi köpekleri»** bulundurmak zorunda kalıyor. Akdenizin, Ortadoğu'nun payına düşen bekçi köpeği de VI. Filo. Ortadoğu önce ticaret yollarının geçit yeri olarak, daha sonra da petrol yatakları nedeniyle emperyalist ülkelerin sahip olmak için, kendi aralarında da çekiştikleri bir bölge olarak görülmektedir. Osmanlılara ait bu bölge önce Fransız ve İngilizler tarafından paylaşılmış, daha sonra İngiltere buraya yahudileri yerleştirerek bu dönemin ilk savaşını kazanmıştır. Amerika 1830 Sardunya - Amerika ticaret anlaşmasıyla bölgeye ekonomik yönden ilk adımını atmışsa da, esas bölgede yer edişi 1942 yılından sonradır. 1942 yılında bölgeye gelen ve Afrika sahillerini tarayan Amerikan donanması, bölgede Amerikan ve İngiliz emperyalizminin etkisini silmek yollarını aramıştır. VI. Filo tarihten bu yana Akdeniz'den ayrılmamıştır. D. Bess VI. Filonun 1948 yılında Akdeniz ülkelerine yaptığı ziyareti, **«Saturday Evening Post»** da, **«Akdenizin tarihte ilk def'a Amerikan gölü haline getirilişi»** olarak nitelendirmiştir. Kaldı ki, **«Akdeniz Avrupanın anahtarıdır, oraya mutlaka sahip çıkmalıdır»** politikası, çok önceleri George Weller'in ileri sürdüğü bir görüştür. Amerika Akdenizde yayılmayı kendi çıkarları açısından o kadar önemli saymıştır ki, 1959 yılında VI. Filoya **«Rusyaya karşı atomlu atomsuz genel veya sınırlı bir savaşa hazır olun»** emri verilmiştir. Nitekim, **«Amerikanın dış politikasında Akdenizin rolü»** isimli kitabında, Reutzer Amerikanın Akdenizi bırakmayacağını ve buradaki ülkeleri Rusyaya karşı bir cephe olarak kullanacağını açıkça belirtmiştir. Amerikanın bu nedenle bölgede başka emperyalist güç istemediği, Süveyş olayları sırasında ortaya çıkmıştır. Süveyş olayları sırasında ortaya atılan Eisenhower - Dulles'in **«boşlukları doldurma»** teorisi, batı Avrupa ülkelerinin güçsüzlükleri nedeniyle bölgede bıraktıkları boşluğu, Amerikanın kapatmasının kendisi ve **«hür dünyayı korumak»** için görev olduğu görüşüne dayanmaktadır. Bu şekilde Amerika, hem diğer emperyalist ülkeleri bölgeden sürüp çıkartmakta ve hem de bölgede savaş yetkisini tek başına ele geçirmiş olmaktadır. VI. Filonun batı dünyasını tehdit eden olaylara ani müdahalede bulunabilmek için bölgede dolaştığı ileri sürülürken gerçekte, Amerikan emperyalizminin aşağılık, kandökücü **«bekçi köpekliği»** görevini yerine getirmektedir. Demokrasi ve özgürlük aldatmacası ardında Amerikanın, bu bölge halklarının serbest iradeleriyle ortaya konan yönelişlerini, emperyalizmin ve tekelci sermayenin çıkarları adına bastırdığı uluscu akımları, **«batı dünyasını tehdit eden davranışlar»** olarak adlandırdığı, İsrail - Arap savaşlarındaki, Kıbrıs olaylarındaki, Lübnanın işgalindeki, Süveyş çıkmazındaki, Suriye ve Irak'ta giriştiği darbe teşebbüslerindeki tutumuyla ortaya çıkmaktadır.

İŞTE bir zamanlar olan Vedat Demircioğlu, bunların bilincine eriştiği için **«katledildi»**. Vedat Demircioğlu coplandı, Vedat Demircioğlu devrimci olduğu için öldürüldü, Vedat Demircioğlu'na ülkemiz sömürülmesin diye başkaldırdığı için kıyıldı. nun kanının hesabı sorulmadı. Demircioğlunu pence- VI. Filo yine limanlarımıza geliyor ve Demircioğlu'-reden atanlar, üstüne kurşun sıkanlar, kafasını dipçikleyenler ortalarda dolaşıyor. Vedat Demircioğlu'na kıydıranlar koca koca koltuklarda oturuyorlar, emperyalizmin komisyonculuğuyla kasalarını dolduruyorlar ve VI. Filo yine limanlarımıza geliyor. **«Bir ölü yatacak - Toprağa şıp şıp damlayacak kanı»** ve er geç Vedat Demircioğlun'un kanı yerde kalmayacak, kanının öcü alınacak. Vedat Demircioğlu, tüm Amerikan emperyalizmiyle olan kan davamızın sembolüdür şimdi.

TÜRKİYE'DE VERGİ ADALETSİZLİĞİ

Kalkınma planlarındaki rakamlara göre milli gelir kaynakları hızla gelişen yurdumuzda yüksek gelirli tabakaların durumlarının incelenmesini, hem gelir bölümündeki sosyal adalet dengesi bakımından ve hem de üretici ve aracı kazançlarının ne oranda olduklarının bilinmesi bakımından faydalı gördüğümüzden bu araştırmayı yapmış bulunuyoruz.

Araştırmalarımızın dayanağı Resmi Gazete'de yayınlanan 1965 yılı vergi miktarları ile İstatistik Genel Müdürlüğü yayınları arasında çıkan «1965 İstatistik Yıllığı»ndaki rakamlar ve 20 sayılı Devlet Gelirleri Bültenindeki istatistiklerdir.

• Bir Milyon Lira üzerinde gelir bildirenlerin sayıları

Devlet İstatistik Enstitüsü'nce yayınlanan 1965 yıllığındaki rakamlara göre (Sayfa: 344) 1958 — 1965 yıllarında bir milyon Liranın üzerinde net gelir bildiren vergi ödeyicilerinin sayıları ile bildirdikleri net gelirler toplamı şöyledir:

Yıllar	Firma sayısı	Net gelirler toplamı Milyon Lira
1958	49	86,6
1959	59	118,7
1960	87	176,5
1961	110	210,7
1962	75	184,4
1963	115	208,8
1964	101	206,6
1965	104	209,1

Bu rakamlar firmalar tarafından bildirilen net gelirler olup, çeşitli şirketler halinde faaliyette bulunan ortaklıkların aynı yıllardaki sayıları ile bildirdikleri net gelirler toplamı şöyledir:

Yıllar	Firma sayısı	Net gelirler toplamı Milyon Lira
1958	146	729,9
1959	140	851,2
1960	241	1510,3
1961	233	1525,1
1962	220	1054,2
1963	270	1402,6
1964	246	1175,6
1965	256	1495,1

İstatistik yıllığındaki ortaklıklar arasında kamu işletmeleri ile dernekler ve tesisler de bulunduğundan bunların ortalama olarak yıllık net gelirleri toplamı olan 600 milyon Lira 1965 yılı gelirler toplamından çıkartılacak olursa net gelirleri yılda 1 milyon Lirayı aşan özel sermaye ortaklıklarının yıllık gelir toplamının 900 milyon Lira civarında olduğu anlaşılır.

Bu rakamları yorumluyarak şu sonuçlara varmaktayız ki 1965 yılında yüksek gelirli 104 firma ortalama olarak yılda iki milyon Lira üzerinden, 209 milyon Lira net gelir bildirirken, 1 milyon Liradan fazla safi kazanç gösteren 256 şirketin Mutlu ortakları 900 milyon Lirayı aralarında bölüşmektedirler.

Bu cetvellerdeki rakamların dile getirdiği diğer bir sonuç da ekonomik güçlüklerin biricik kaynağı ve piyasadaki güvensizliğin tek sebebi olarak gösterilen 27 Mayıs Devrim Olayı söylenenlerin aksine iş hayatına gelişme imkânı sağlamış ve 1960 yılına kadar yıllık gelirleri toplamı 176 milyon lirayı geçmeyen büyük kazanç sahiplerinin net gelirleri toplamı bu yıldan sonra hızla gelişerek 209 milyon liraya çıkmıştır.

Aynı şekilde bir milyon liranın üzerinde net gelir bildiren ortaklıkların yıllık kazançları da 851 milyon liradan bir buçuk milyar liraya yükselmiştir. Veyahut, 1960 devrimine kadar hazineden büyük ölçüde vergi kaçıran iş adamları ve ortaklıklar bir gün kendilerinden de hesap sorulabileceği düşüncesiyle kazançlarını gizlemekten kaçınmışlardır. Bu neticede son yıllarda gelişen toplumcu akımların da olumlu etkileri bulunduğuna şüphe etmemek gerekir. Fikir özgürlüğünün rahatca kullanılabilmesi ve milli gelir kaynakları üzerinde araştırma yapan ülkücü yazarların bir çok gerçekleri cesaretle ortaya serebilmeleri büyük kazanç sahiplerini ürkütmüş, bir yandan Komünizmle mücadele derneklerine ve mukaddesatçı kuruluşlara büyük bağışlarda bulunurlarken öbür yandan da hazine haklarına karşı daha saygılı davranmayı gerekli görmüşlerdir.

Ödediği vergi 6 milyon lirayı bulan bir A. Ş.'nin ortakları

Bununla beraber, planlı dönemde hesaba kitaba alınan milli gelir artışlarına göre Maliyeye bildirilen net gelirlerin aynı oranda yükselmediği ve vergi kaçakçılığının belirli ölçüde hâlâ devam ettiği kanısındayız. Filhakika son yıllarda Ticaret ve Bankacılık kolu ile imalat sanayii dalındaki mili gelir artışları Planlama Teşkilatınca yayınlanan İstatistik Bültenlerinden alınarak aşağıdaki çizelgelerde gösterilmiştir. Bu çizelgelerin son sütunlarında bu iki iş kolunda hazineye bildirilen net gelirler gösterilmiştir:

Ticaret ve bankacılık gelirleri

Yıllar:	Gelirler Milyar TL.	Ticari Banka ve Sigorta Gelirleri: Milyar TL.	Vergilere esas olan Gelirler: Milyon TL.
1958	2,513	0,954	798
1959	3,319	1,615	929
1960	3,453	1,403	1.199
1961	3,592	1,301	1.332
1962	4,091	1,493	1.413
1963	4,549	1,631	1.677
1964	5,040	1,781	1.880
1965	5,675	2,017	2.041

İMALAT SANAYİİ GELİRLERİ

Yıllar	İmalat Sanayii Gelirleri Milyar TL.	Vergilere esas olan Gelirler Milyon TL.
1958	4,856	619
1959	6,615	647
1960	5,919	727
1961	6,545	647
1962	7,222	692
1963	8,334	797
1964	9,090	951
1965	10,264	1.085

Yukarıdaki birinci çizelgede gösterildiği üzere 1958 - 1965 yılları arasında Ticaret, Bankacılık ve Sigortacılık işleminde milli gelir % 122 oranında arttığı halde bu iş dalında çalışan firmaların hazineye bildirdikleri net gelirler toplamı % 156 oranında artmıştır. Yani Maliyeye bildirilen net gelirlerdeki artış Milli gelir rakamlarındaki artış hızının üstüne çıkmıştır ki bu sevinilecek bir olaydır.

Fakat ikinci çizelgede gösterilen imalat sanayii dalındaki net gelirler artışı milli gelir artış oranını izlememekte ve imalat sanayiinde milli gelir 8 yıl içinde % 111 oranında arttığı halde Maliyeye bildirilen net gelirler ancak % 75 oranında yükselmiştir.

Bu sonuç iki etkenden ileri gelebilir:

a) Katma değer artışı bakımından sınai kalkınmamız hızla gelişmekte ise de bu iş kolunda çalışan müesseselerin masrafları daha büyük bir hızla arttığından ve atıl kapasiteler meydana geldiğinden mali rantabilite düşük olmakta ve maliyeye bildirilen net gelirler istenilen oranda yükselememektedir.

b) İşletmelerin net gelirleri de katma değerin artışı oranında artmakta ve fakat maliyeden vergi kaçırmak için kontrolu çok zor olan bu iş kolunda üretim miktarı az, masraflar ise, yüksek gösterilmektedir.

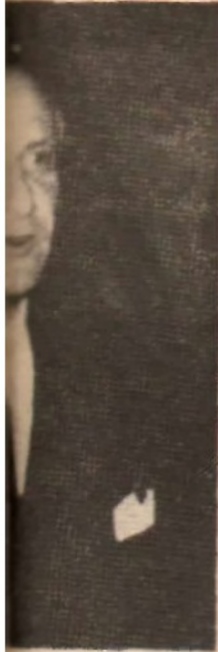
Bu iki ihtimalden hangisinin gerçek duruma daha yakın olduğunu kestirmek mümkün değilse de kesinlikle şu yargıya varabiliriz ki, Devlet Planlama Teşkilatı Özel Sektör yatırımlarına hakim olamadığından bu alandaki yatırımlar gereği kadar verimli olamamakta ve yaratılan atıl kapasiteler prodüktivite ve rantabilite oranlarını düşürmektedir.

Öte yandan, dengeli kalkınma amacının gerçekleşebilmesi bakımından sermaye şirketleri konusunda bir noktayı daha belirtmeyi faydalı görmekteyiz. 1965 Yılında bütün Türkiye'de faaliyette bulunan sermaye şirketlerinin tamamı 4595 adet olduğu halde bunların içinden 2569 u, yani % 56 sı İstanbul'da bulunmakta ve hazineye bildirilen 813 milyon liralık net gelirin 500 milyon lirası İstanbul'daki şirketler arasında bölüşülmektedir.

Bir Milyon liranın üzerinde net gelir bildiren 104 firma sahibinin 82 si İstanbulda toplandığına ve keza bir milyon üzerinde net gelir sağlayan 256 ortaklığın 120 si, İstanbulda bulunduğuna göre toplumcu yazarların bu mutlu şehire (İstanbul dükalığı) adını takmakta nekadar haklı oldukları bir kere daha meydana çıkmaktadır. Bu servet birikimi sayesindedir ki büyük şair Tevfik Fikretin deyimi ile binbir kocadan arta kalan bu mâsum bakire ha-

Türkiye'nin en yüksek vergi ödeyen kapitalisti Vehbi Koç

Yüksek vergi ödeyenlerden Nejat Eczacıbaşı

Milyonerler

Hilmi ÖZGEN

la güzelliğini ve tazeliğini koruyabilmektedir. Bir de çevresini saran perişan gece kondular olmasa...

• Üretici alanlarda gelir düşüklüğü

Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğünce yayınlanan Gelir Vergisi bültenindeki rakamlara göre 1965 yılında çeşitli iş kollarındaki net gelirler toplamı 4 milyar 833 milyon lira olup 358921 gelir vergisi ödeyicisi çeşitli iş kolları itibariyle şu şekilde dağılmaktadır:

İş kolunun adı:	Vergi ödeyicinin sayısı:	Gelir miktarı Milyon TL.	Toplamdaki % hissesi
Ziraat, Ormancılık, Balıkçılık	23637	203	3,77
Maden ihracı ve Taş ocakları	599	21	0,74
İmalât Sanayii	91632	1.060	25,27
İnşaat işleri	11861	193	3,95
Elektrik, Gaz üretim işleri	1308	33	1,18
Ticaret, Banka ve sigorta işleri	126927	2.009	47,51
Nakliyat işleri	20023	143	2,46
Hizmetler	82849	1.171	15,12
	Toplam :	4.833	100

Çizelgedeki rakamların incelenmesi ile anlaşılacağı üzere Ziraat, Ormancılık, Madencilik, İmalat Sanayii, İnşaat işleri gibi değer yaratıcı faaliyetlerde çalışanlar net gelirler toplamının %33 nü ancak sağlayabildikleri halde Ticaret, Bankacılık ve sigortacılık gibi aracılık işleriyle uğraşanlar net gelirler toplamının % 42 sini ele geçirmektedirler. Geri kalmış toplumların hızla kalkınmaları üretici alanlardaki faaliyetlerin gelişmesi ile mümkün olacağından aracılık mahiyetindeki ticari işlemlerin genişlemesinin toplum kalkınmasına yararları olmayacak, aksine geniş halk kitlelerinin daha fazla sömürülmesini sağlayacaktır.

Öte yandan imalat sanayii dalında ortaklık şeklinde faaliyette bulunan 810 işyerinin 1965 yılındaki net gelirleri toplamı (Kamu işletmeleri dışında) 500 milyon liraya ulaşmakta ise de bunlardan 74 işyeri yabancı sermaye ortaklığı ile kurulmuş olduğundan kârlarının büyük bir kısmı yurt dışına transfer edilmektedir. Yapılan bir araştırma sonuçlarına göre 1964 yılına kadar bu 74 işyeri net kazançlarından 128 milyon lirayı yurt dışına çıkararak geri kalan 200 milyon lirayı oto finansman kaynağı olarak tekrar yurt içindeki yatırımlarda kullanmıştır. Bu şekildeki yatırımlarla faaliyet alanları gittikçe genişleyen yabancı sermaye şirketlerinin ilerdeki yıllarda bir çığ gibi artacak olan kazançları döviz olarak yurt dışına çıkacağından bu şirketlerin milli gelir artışına bir faydaları olmayacağı gibi döviz kaynaklarımızı zorlaması bakımından devletin başına büyük dertler açacaklardır.

Bundan maada, yılda bir milyon liranın üzerinde gelir sağlayan 104 milyonerimizle öğünürken bunların % 45 nin (çoğunluğu musevi olmak üzere) gayri müslim vatandaşlar olduklarını ve bunların uzun vadeli sınai yatırımlar yerine ticari mahiyetteki spekülatif işlerle uğraşmayı tercih ettiklerini unutmamalıyız. Ancak yabancı sermaye ile ortaklaşa işlere girişen bu vatandaşlarımızı uzun vadeli sanayi yatırımlarına çekmek için gerekli tetbirlerin alınması ve biriken servetleri belirli ölçüleri aştığı taktirde sınai tesislere yatırım yapmaya mecbur tutulmaları lazım geldiği kanısındayız. Bu suretle memleketin geleceğine bağlı olduklarını ispatlayan ve kalkınma hamlesinin ağır yükünü fakir Anadolu halkı ile paylaşabilen bu vatandaşları daha büyük bir sevgi ile bağrımıza basarız.

• Yüksek gelirli serbest meslek sahipleri ile müteahhitlerin durumları

Yurdumuzda belirli uzmanlık alanlarında büyük kazançlar sağlayan serbest meslek sahipleri, yani doktorlar, avukatlar, mimarlar, mühendisler, müteahhitlerin «Devlet Gelirleri Bülteni»ndeki (sayfa 85) bilgilere göre ödedikleri vergiler şu şekildedir:

Yılla.	Vergi ödeyicisi Sayısı:	Ödedikleri vergiler toylamı mil. TL.
1964	21.763	70,8
1965	22.261	105,4
1966	23.800	119,9

Çizelgedeki rakamlara göz atılınca anlaşılacağı gibi sayıları yirmi bin civarında olan serbest meslek sahiplerinin yıllık gelir vergileri 1964 - 1966 yılları arasında 71 milyon liradan 120 milyon liraya yükselmiştir. Bu gruptaki vergi ödeyicilerinin yıllık gelirlerinin ortalama olarak %25 ni vergi olarak ödedikleri kabul edilirse 20 bin vergi ödeyicinin yıllık net gelirleri toplamının 400 milyon lira olduğu anlaşılır. Adambaşına düşen yıllık net gelir ortalaması 20 bin lira eder ki bu da orta dereceli bir memur maaşından daha az bir miktara tekabül etmektedir.

Büyük kentlerimizde hasta muayene ücretleri 100 liradan aşağı olmayan yüzlerce ünlü profesörümüzün günde enaz 8 - 10 hasta kabul ettiklerini düşünürsek ayda 30 bin lirayı sadece muayene ücretlerinden kazanmaları ve yılda 360 bin lira gelir sağlamaları icabetmektedir.

Keza, can derdine düşmüş zengin ve fakir hastaların 10 bin liradan aşağı ameliyat etmeyen ünlü operatörlerimizin yıllık kazançları da bir milyon liradan aşağı olmamak gerekirken vergi matrahı olarak Maliyeye bildirdikleri resmi kazançların çok mütevazi rakamlar olduğu görülmektedir. Üç büyük kentimizdeki ünlü doktorlardan sadece 7 kişi 1965 yılında 100 bin liranın üzerinde vergi ödeyerek ayda 20 bin lira gelir sağladıklarını itiraf edebilmektedirler. Öteki profesörlere bir örnek olarak gösterebileceğimiz bu yedi namuslu doktorun adları ile 1965 yılında ödedikleri vergiler aşağıya çıkarılmıştır:

Adı:	Ödediği vergi: Miktarı TL.
Esat Behlül	276.749
Tevfik Remzi Kazancıgil	177.203
Hamdi Akça	174.203
Ertuğrul Yenen	151.241
Hazım Bumin	107.434
Tahsin Artunkal	126.503
Gıyas Korkut	191.603

Milyonun üzerinde vergi ödeyenler

Türk asıllı vergi ödeyiciler

Adı ve Soyadı	Vergi Miktarı
Vehbi Koç	15.174.926
Arçelik A.Ş.	7.859.808
Tarık Koyutürk	4.870.784
Rabak A.Ş.	4.090.823
Vedat Özsezen	3.628.936
Lütfü Doruk	3.142.050
Eczacıbaşı İlaç Ş.	3.002.832
H. Fazıl - I. Beyner Kardeşler	2.583.000
Tamal Ticaret T.A.Ş.	2.399.965
Necmi Komili	2.071.331
Türkiye Yağ Mamulatı A.Ş.	1.895.057
Kemal Uzun	1.870.858
İzzet Baysal	1.771.744
Yümnü Osman	1.739.600
Hürriyet Gazetecilik A.Ş.	1.694.621
Halis Demirezen	1.582.790
Kula Mensucat A.Ş.	1.558.399
Murat Takis	1.424.968
Hamdi Başaran	1.260.276
Ali Bezmen	1.232.635
Ahmet, Mustafa, Hatice Topbaş	1.224.369
Ahmet Sadıkoğlu	1.216.577
Ahmet Özel	1.211.268
Cemal Atay	1.205.973
S. Göktuğ	1.204.467
Eczacıbaşı Seramik Fab.	1.195.270
Arslan Çimento T.A.Ş.	1.188.600
Mustafa Kurtkaya	1.188.235
Sıtkı Koçman	1.170.450
Murat Bezmen	1.153.987
Niyazi Kıran	1.108.454
Akfil A.Ş.	1.092.028
Mümtaz Fazlı	1.085.971
Melahat Akar	1.064.780
Bedrettin Tümay	1.047.317
Refik Bezmen	1.033.725
Sancak Tül Sanayii	1.030.261
Türkay A.Ş.	1.014.632

Türk asıllı olmayan vergi ödeyiciler

Adı ve Soyadı	Vergi Miktarı
Unilever A.Ş.	6.542.516
Mobil A.Ş.	6.219.999
Pirelli Lastikleri A.Ş.	4.090.738
Türk Philips A.Ş.	3.123.713
Good Year A.Ş.	2.643.585
Danyel Burla	2.565.158
Eli Burla	2.565.097
Türk Petrol A.Ş.	2.403.507
İzak Alfondri	2.290.638
Hayim Harunel	2.255.027
S.A.S. Hava Yolları	2.138.760
Shell Şirketi	2.018.651
Royal Lastikleri A.Ş.	6.994.467
Arşimidis Oto Malzemeı	1.795.675
Bernar Şönman	1.637.316
Mobil Exlo. Med.	1.583.200
Bernar Nahum	1.514.896
Henri Bernstein	1.492.391
Fred Burla	1.459.870
Lori Burla	1.458.923
Gislaved A.Ş.	1.447.939
Beko Ticaret A.Ş.	1.394.472
Yako Moreno	1.341.945
Zaharya Bovotes	1.302.065
Yorgi Papadopulo	1.205.931
Singer Sanayi A.Ş.	1.185.313

Gelecek Hafta

TOPRAK AĞALARININ VE AZINLIKLARIN VERGİLERİ

"YETTİ ARTIK, YÜRÜYÜN TOPRAKLARA"

Atalan köylüleri yıllardır köle gibi çalıştırıldıkları devlet topraklarını bugün kendileri için işliyor, kendileri için çalışıyorlar. Ürünü de kendileri pay edecekler. Kardeşçesine...

Atalan ve Güllüce köylerinde ağaların gasbettiği toprakların köylüler tarafından işgal edilmesi, devletin yerine getirmediği anayasa görevlerinin bizzat köylüler tarafından gerçekleştirilmesidir.

26 Ocak 1969 sabahıydı. İzmir'in Torbalı İlçesi'nin Atalan Köyü'nde yaşlı bir nine bütün köy halkını çevresine toplamış bağırıyordu:

— Yetti artık çilemiz... Dinini, imanını seven tarlalara yürürsün!

Ve ellerinde kazma, kürek, yaba, 800 köylü topraklara yürüyordu. Yıllar yılı üzerinde yaşayıp bir türlü sahip olamadıkları, köle gibi çalıştırıldıkları topraklara... Devletin olup da ağaların kendilerine malettikleri topraklara... Sömürücü partilere, içişleri bakanına, kaymakama, ağalara, jandarmaya rağmen yürüdüler! Çünkü canlarına tak demişti haksızlık. Canlarına tak demişti ırgatlık!

Atalan Köyü'nün öyküsünü anlatmak için biraz gerilere gitmek gerek.

1946 yılına kadar Atalan köylüler, ağaların topraklarında yarıcı olarak çalışırlarmış. O yıllarda köylüyü topraklandırma kanunlarından, toprak reformundan söz edilmeğe başlanmış ülkede. Bu laflar dolaşmaya başlayınca ağalar daha bir zalim kesilmiş, yarıcılığa «paydos!» deyip köylüleri gündelikçiliğe, ırgatlığa mahkûm etmişler. Bu yıllar yılı böyle sürüp gitmiş. Gündelikler bazen artmış, bazen düşmüş, ama köylünün yoksulluk ve açlıkla örülü alınyazısı hiç değişmemiş.

Zulme karşı, sömürüye karşı devletten imdat istemişler. Kadastro çağırmışlar, **«Hangi topraklar kime aittir, ağaların işlettiği topraklar kimindir, bilelim» demişler.** Devletten ne bir ses, ne bir nefes.

Bu böyle 15 yıl sürüp gitmiş. Nihayet 1967 yılında kadastro köye uğramış. Hesap kitap, ölçme biçme sonunda köylü bir de bakmış ki, ağaların 1500 dönümlük toprağı 15.500 dönüme yükseltilmiş. Derhal Ankara'ya koşmuşlar, tapu kayıtlarını çıkartmışlar. Görmüşler ki, ağaların tapuda kayıtlı arazisi taş çatlasa 1500 dönüm... Ama derdini kime anlatacaksın? Atalan'lıların ağzına bir parmak bal çalıp susturmak için üzerinde evlerinin bulunduğu arsaları köylülere tapulu olarak vermişler. Ağaların 15.500 dönümüne karşı köylüye bir evlik arsa, ona da ev denebilirse...

Yaşlı bir köylü şöyle devam ediyor:

«Bizler ağanın yevmiyecileriyiz. İsterse çalıştırır, isterse çalıştırmaz. Bazen bizlere kızarsa, ceza olarak başka köylerden de ırgat getirir, bizleri aç bırakır. Şimdiye kadar susuyorduk. Ama artık gözümüz açıldı.»

1967'de kadastronun geleceğini haber alan ağalar köylüye bir oyun daha oynamışlar. O güne kadar pamuk ekilen topraklara Sonora - 64 buğdayı ekmişler. Hem de pamuk dikili tarlaları bozarak, mahsul toplanmadan sürerek... Amaç ortada: Köylü hasadı toplayıp bir kaç gündelik almasın, işsiz kalsın, aç kalsın, terki diyar eylesin!

Sadece bu da değil. Köylü geçimini kör topal beslediği bir kaç hayvanından sağlıyor. Ağalar, köyün çevresinde ne kadar otlak varsa Meksika buğdayı ekip köylünün hayvanlarına *otlayacak yer bırakmıyor. Tek* bu toprakları bırakıp gitsinler...

Baskı dayanılır gibi değil; köylüler kaymakamlığa, valiliğe, tapu kadastro bölge müdürlüğüne başvuruyorlar, çalmadık kapı bırakmıyorlar. Başvurdukları bütün kapılar sanki bir duvar!

Bir köylü anlatıyor:

«İlgililere bu arazinin ağa toprağı olmadığını, hazineye ait olduğunu söyledik. Ankara'lara gidip kayıtları çıkarıp ispat ettik. İzmir Kadastro Müdürlüğü'ndeki memurlar, «Bir daha buraya gelirseniz kafanızı kırarız», diye tehditler savurdular. Neden mi? Çünkü içlerinde bir büyük memurun Karşıyaka'da bir apartmanı var. Biz memurun halini biliriz, nasıl olur da apartıman diker? Ağalar çuvallarla pamuk gönderir tapudaki, kadastrodaki, maliyedeki memurlara... Bu memurların çoğunun tarlaları var. Ağaların traktörleri gider, bedava onların tarlalarını sürer. İşte o sebepten bizim kafamızı kırmak ister o memurlar.»

Üstelik bu ağalar, tapuda göründüğü kadar toprağın vergisini veririler. Oysa ektikleri kısım tapuda görünenin 10 mislidir. Yani vergi de kaçırırlar.

İşte bu zulümdür ki, bu haksızlıktır ki, Atalan köylülerini, toprakları işgale zorlamıştır. Toprakları zaptettikten bir süre sonra sürmeğe başlamışlardır köylüler. Önce 300 dönüm, sonra bir 300 dönüm daha... *Sürmeğe de devam edecekler,* kendilerine yetecek kadar hazine toprağına sahip oluncaya dek... Hasadı alınca da, birlikte çalıştıkları topraktan elde ettiklerini hane hane pay edecekler.

Köyün girişine bir döviz asmışlar: **«Bu köyde toprak mücadelesi vardır.»** Sonra evlerinin duvarlarına da **«Merhamet değil, hakkımızı istiyoruz»** yazmışlar. Köyün alanında ise, anayasanın 1961 yılından bu yana hiçbir iktidar tarafından gerçekleştirilemeyen 37. maddesi asılı: **«Devlet toprağın verimli olarak işletilmesini gerçekleştirmek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlamak amacıyla gereken tedbirleri alır.»**

Hükümetlerin yerine getirmediğini kendileri yerine getiren Atalan köylüleri bir süre sonra civar köylülerle de başbaşa verip hareketlerini genişlettiler. Atalan Köyü Muhtarı Sabri Güleç, Subaşı Köyü Muhtarı *Kemal Canzı, Göllüce Köyü* Muhtarı Hüseyin Göbekli ve Naime Köyü Muhtarı Mehmet Çevik, ağaların ve onların bendelerinin karşısında köylüler olarak birleşmek kararında olduklarını açıkladılar:

«Biz İzmir İli'nin Torbalı Kazası'na bağlı Atalan Köyü ve çevre köylüleri olarak halkoyuna duyururuz: Bugüne kadar topraklarımızı haksız şekilde zilliyet altına alan toprak ağalarına ve onlarla işbirliği yapanlara karşı müştereken anayasa - toprak mücadelesi açtık. İlk olarak Atalan Köyü, hazine arazilerine el koymak isteyen teşebbüse karşı çıkarak toprağa fiilen sahip çıkmıştır. Bu anayasal mücadeleyi yürütmeğe ve desteklemeğe kararlıyız.»

Ve 3 Şubat günü de Göllüce köyünde toprak işgali başladı. Göllüce Köyü'nün 400 baş hayvanı yıllardır ilk defa köy dışındaki hazine topraklarına sürülerek otlatıldı. Köylüler sabaha karşı Moruncun Deresi adı verilen otlaklara hayvanlarını sokabilmek için köyün çevresini çeviren dikenli telleri kesmek zorunda kaldılar. Evet, köylüler köy çevresindeki hazine topraklarına ancak dikenli telleri keserek ve silahlı bekçilerin korkusunu yenerek girdiler. Çünkü Menderes'in halası olan köyün kadın ağası, köyün bütün çevresini dikenli tellerle çevirmiş, bunu yapamadığı yerlerde köylülerin ve hayvanların geçmemesi için hendekler kazdırmıştı.

Köylülerin evlerinin üzerine kurulduğu topraklar dışında hiç toprakları yoktur Göllüce'de. Civar köylerde ırgatlık yaparak yaşarlar. Bu esir hayatından kurtulmak için telleri keserek hayvanlarını otlattılar, bundan sonra da otlatacaklar. Kaymakam ne derse desin, ağaların hazine topraklarını nasıl gaspederek kullanmakta olduğunu, olayların içinde yaşadıkları için çok iyi biliyorlar. Hem ortada belgeler de var. İşte bu belgelerden biri; Torbalı Mal Müdürü İsmail Yılmaz tarafından, İzmir Tapulama Müdürlüğüne yazılan yazı:

«... Kazanızın Göllüce köyünde yapılan tapulamaya ait ilan cetvelleri üzerinde gereken tahkikat yapılmış ve aşağıda yazılı hususlara itiraza zaruret hasıl olmuştur. Şöyle ki:

«İlan cetvelinde 113 sıra numarasında Sadık Giz adına kayıtlı gayrimenkul kadastroca 166.100 metrekare olarak tesbit olunmuştur. Halbuki, 66 cilt, 27 sahife, 10 sıra numarasında bu gayrimenkul 76.604 metrekare olarak kayıtlı bulunmaktadır. Fazlasının hazine adına kaydı lazım gelirken şahıs adına kayıt ve tescil edilmesi hatalı ve kanuna aykırı görülmektedir. Düzeltilmesi.

«130 sıra numarasında Mesude Evliyazade adına kayıtlı gayrimenkul 995.500 metrekare olarak tesbit olunmuştur. Halbuki, 72 cilt, 2 sahife 63 sırada 91.930 metrekare, diğeri 85 cilt, 76 sahife ve 98 sırada 400.000 ki, ceman 491 bin 930 metrekare olarak tapulu bulunmaktadır.»

Sonra bu ve benzeri yanlışlıklar uzayıp gidiyor.

Bu olayların benzeri bir çok olay Anadolu'nun her yanında sürüp gitmektedir. Kimileri Or-

Atalan köylüleri, ağaların gaspettikleri toprakları işgale hazırlanıyorlar kazma, kürek, yaba, ve en önemlisi el emeği, alınteri... Artık ağaya değil, kendilerine dökecekler alınterini...

ATALAN KÖYÜ GİRİŞİ
— Toprak mücadelesi —

taca'da olduğu gibi mezhep ayrımlarıyla, kimileri Bafa'da olduğu gibi jandarma zoruyla örtbas edilmek istenmektedir. Ama artık köylülerimiz **«Hükümet Gavur Gölü civarında toprak dağıtıyor. Hükümetin Gavur Gölü civarında boş toprağı var.»** yalanlarına kanmıyor. Ağaların dokunulmaz toprak hakimiyetlerinin yanında kendilerinin de devlet topraklarında hak sahibi olduğu öğrenmeğe, içlerinden duymaya başladılar.

Atalan ve Göllüce olayları, köylülerimizin, atalarımızdan bu yana yüzü gülmeyen köylülerimizin, yüzlerinin gülme döneminin yaklaştığının müjdecisidir. Halkımızın kendi hakkına yürüme, sahip çıkma dönemi başlamıştır. Bir halk ozanının dediği gibi, **«Koca milletin bir aydınlık bulmağa, karanlığa vura vura yürüdüğü»** günler yaklaşmaktadır.

GENÇLER VE HALK DESTEKLİYOR

İzmir'li öğrenciler Atalan ve Göllüce köylerinde meydana gelen olayları yakından izliyerek köylülere yardımcı olmá yolunda çalışırken Ankara ve İstanbul'dan da gençlik örgütleri olay yerinde inceleme yapma kararı almışlardır. Ankara ve İstanbul'dan 30 öğrenci örgütü bir bildiri hazırlıyarak olay yerinde inceleme yapmağa giden yirmiyi aşkın F.K.F. üyesine köylülere dağıtması için şu bildiriyi vermişlerdir:

«Köylü kardeşlere: Sürdüğün topraklar öz malındır. Sömürücü ağaların o topraklarda hakkı yoktur. Toprak onu sürenin, alın teri dökenindir. Bu haklı ekmek kavganda devrimci Türkiye gençliği olarak sonuna dek yanında olduğumuzu bildirir, anayasanın emri toprak reformunu yapmayan iktidarı kınarız.»

Ayrıca İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği de bir bildiri yayınlıyarak olayın anayasaya göre haklılığını ortaya koymuştur.

mehmed kemal

NİYET

Samim Kocagöz'e cevap

Genel ve olağanüstü kongrelerde, Aybar üstyapı (süper stürüktür) sorunları, muhalifleri gibi görünen Boran ve Aren de altyapı (enfra stürüktür) sorunları üzerinde durdular. Saatlerce konuştular. Konuşmaların saat olarak toplamını bilmiyorum. Type'lerden - merkez yürütme kurulu üyesi olduğuna göre - sen çıkarabilir ve hesaplayabilirsin. Konuşmaların gayr-i ciddi yanı, kişisel uğraşmalar, ev konuşmalarını açıklamalardı. Ben beğenmedim, ciddi sosyalistler de bunları beğenmedi. Ne anlattılar ve yeni ne çözüm getirdiler? Burası da tarih karşısında açık değil. 80 yılı aşkın bir sosyalist birikimi ve potansiyeli, bilimsel düşünmeye alışmış bir çevrenin önünde ezdiler, büzdüler, ayağa düşürdüler. Burası da şimdilik aydın çevrelerce böyle anlaşılmaktadır.

Bizim böyle izlediğimiz ve gördüğümüz bir olayı, acaba henüz bir sosyalist eğitim ve kültürden yoksun doğulu, doğusuz, kimi sümmettedarik gelmiş delegeler nasıl anladı? Bunu merak ediyordum. İzlenimim, üç doğulu delegenin konuşmasında şaka yollu biçimlenen ve özetlenen tarzda çıktı. Yani bunlar üstyapı sorunları ile «taban»ı karıştırıyorlardı. Üstyapının da, altyapının da ne demek olduğunu, bir sosyalist eğitimden geçmedikleri için bilmiyorlardı. Bunun günahı, vebali de bize ait değil. Bu bilmiyen insanlar, Aybar ile muhalifleri arasında geçen, sosyalist teorinin en kaba tartışma sorunlarından habersizdiler. Fakat sosyalizmin teorik ve pratik geleceği hakkında oyları ile karar sahibiydiler. Şaka yollu bu çelişiyi belirtmek istedim. Yazımda bu açık, fakat sen polemik olsun diye anlamazlıktan geliyorsun. Şaka herhalde, sen partide önemli görev aldıktan sonra «tahrif» edilerek böylesine polemik konusu yapılacaktır.

Partide, son iki kongreden sonra, üçlü bir tanım çıktı: taban, gövde, baş! Sosyalizmi bilmiyen, sosyalist bir eğitimden geçmiyen kimseler, Anadolunun şurasından burasından gelecekler, bunların adına «taban» denecek ve anlamadıkları konularda, burjuva partilerinde olduğu gibi oy kullanacaklar, söz ve karar sahibi olacaklar. Bunları da «taban» diye bazıları okşayacak, onlar da buna sevinecekler. Genel yönetim kuruluna seçilecek olanlara «gövde» denecek, bir öğünme payı çıkarılacak. Onun üstünde bulunan «merkez yürütme kurulu» (sizler) de «baş» olacaksınız. Öğünmenin görüntüsü böyle. Peki bu sırada yılların birikimi ve uzun çalışma ve yorgunlukların sonucu sosyalizm ne olacak? Sizin dediğiniz gibi, bir oy ve oylama mekanizması. Bilmem bu bilinçli (!) oylara sen inanıyor musun? Şu veya bu arkadaşlar partinin içinde niye yok, diye asyıflanıyorsun... Bunun nedeni burda işte. Onun için yoklar. Tutum böyle olursa, parti içinde olamıyacaklar da...

Hâlâ, «halkı kazanmayı», «halkın oyunu almak» sanıyorsun. Eğer böyle olsa, halkın oyunu alan AP'dir. Halkı kazanmış mıdır? Halkın oyunu almak başka, halkın oyunu kazanma başka... Gelir dağılımı, milli gelirden alınan pay, bölgeler arasındaki ayrıntılar, bölgeler arasındaki etnik ayrıntılar, sınıfsal toplum yapısı, bu konudaki gerçek analizler seni hiç ilgilendirmiyora benziyor. Görmezlikten geliyorsun. «Varsa da oy, yoksa da oy» demeye getiriyorsun. İktidara getirecek oyu alamazsın. Alsan da verdirmezler... Özgür, yabancı etkilerden sıyrık, korkudan arınmış bir ortama sokmazlar bu işi. Türkiye bağımlı ve emperyalizmin koşulları altındadır. Bundan İsmet Paşa da korkuyor. Onun için bağımsızlık ve emperyalizm konuları çıkınca ortaya, sözü saptırıyor, «Biz milli kurtuluş hareketini yaparken yanımızda müttefikimiz vardı» diyor. Yani şimdi yok ve antiemperyalizm yapamayız, demeye getiriyor.

1950 seçimlerinde İsmet Paşa'yı İngilizlerin, Celal Bayarı Amerikalıların tuttuğunu söylerler. Seçimi ondan yitirdi İsmet Paşa. 1965 seçimlerinde, yerli finans - kapital ile işbirliği yapan yabancı finans - kapital ve Amerika AP'yi tuttuğu için AP seçimleri kazandı. Bunu İsmet Paşa gene biliyor. Bu seçimlerde AP hem Amerikan sermayesine, hem de yakın bir komşunun yaptığı yatırımlara dayanarak seçim kazanmaya çalışacaktır. Seçim CHP ile AP arasında geçecektir. Mc Ghee raporu ile, sol bir iktidarın işbaşına geçmesi olanağı bulunmadığına dair iki taraf teminat vermişlerdir. Onun için İsmet Paşa, bir seçim hatırına yağ yakmaktadır. Karışmasınlar, ikimiz arasında bu oyunu oynayalım demeye getiriyor. Biz iktidar kavgasında değil, güvenlik kavgasındayız. Temiz, doğru, bilimsel, sulandırılmamış bir sosyalist muhalefet yapmak istiyoruz. Oyumuz, 300 binden 500 bine çıkarmış. Bu yeter.

«— Hitler de, Mussolini de, Lenin de önce halkı kazandılar, sonra kuramlarını uyguladılar...» diyorsun. Böyle derken çok şeyleri birbirine karıştırıyorsun. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Sosyal Demokratlar Almanya'da çok oy aldılar. Savaşın sorumluluğu komünistlere yüklendi. Yerli ve yabancı sermaye Hitler'i çıkardı. Sosyal Demokratlar ülke analizlerini yapamadıkları için büyük hatalar işlediler. Mussolini'nin gelişi daha başkadır.

Lenin'in gelişi ise bunlara hiç benzemez. Lenin'in bulduğu teori şu: Rus Çarlığı ve burjuvazi yıkılıyor, işçi, köylü, asker bilişimi ile beraber bu yıkılış sürecini devrime güç olarak nasıl katabiliriz? Bunu devrime katmış ve Devrim'i yapmıştır. Öteki incelikleri sen de bilirsin. Lenin, bilinenlere eylemle bunu eklemiş ve katmıştır. Görüyorsun gelişi başka. Engels, Marx'ın solkolu imiş. Bun'ara boşver. Sen teori ve pratiğe bak. İşin hikaye bölümü kitaplarda olur. Eylem de teoriye uygunsa olur.

Merkez yürütme kurulunda toprak ağaları vardır. Parti değiştiren sendikacı ve politikacılar vardır. Bunlar yunduk, arındık derlerse, ertesi gün yunup arınmazlar ki! Gelişlerinde edindikleri alışkanlıkları buraya da bulaştırırlar. Geçici süreçteki bilimsel yorumlamaya engel olurlar. Bunu söylemek istiyorum.

Bir anımı anlatmama izin ver: İzmir Kongresi'nden sonra idi. İzmir'e gelmiştim. Sen beni, Buca mı, başka yer mi, iyice bilmiyorum, bir ilçe kongresine götürmüştün. Bozuk çalıyordun. Ama gene de gittik. Delegeler bir önerge vererek benim de konuşmamı istediler. Ertesi gün İzmir gazeteleri yazdı. Sonra Erdoğan Başar, Niyazi Ağırnaslı, Orhan Kartal, bir mimar arkadaş, sen, ben bir yerde yemek yedik. Yakındığımız konular bunlardı. Yani «baş», «taban»ı eğitemiyor, sosyalist eğitim yapılamıyor, parti işleri iyi gitmiyordu.

Bugün sen sorumluluk aldın, düzeltirsen işleri - belki sana artık düzgün geliyordur - kutlarım. Ama düzelmiyecek. Düzelmiyeceği, sorumluların seni karşıma çıkarmalarından belli. Başka nedenler de var.

Partiye gelince, bana göre, tüzüğü ve programı ile bir «sosyal demokrat» partidir. Tarih süreci içinde ve yönetici kadro bu olduğu sürece başkası da olamaz. Bu partinin içinde daha sola açılmayı istiyen «sol kanat» destekleyici olacaktır. İşleri bozmayacaktır. Gidilecek, varılacak hedefleri gösterecektir. İtibar edersiniz, etmezsiniz, sizin bileceğiniz bir eylemdir. Ama bunlar gösterilecektir. Partinin bilimsel sosyalizmden saptığını bugün değil, çok önceden biz söylüyorduk. (Sen dahil.) Muhalifler yeni söylediği için bu konu kongrelik olarak ortaya çıktı. (Sadun, Behice, Çetin yeni mi görüyorlar bunu?) Sen sorumlu mevkie seçilince mi «hidayete» erdin?

Eğer bir sosyalist parti ülkemizde «oyla» iktidara gelebilecek güçte olsa, acaba «oylu sistemi» egemen çevreler sürdürür mü sanıyorsun? Yunanistan örneği yorgan gider, kavga biter. Yani seçim kalkar. Oylu gidiş içinde bir «Sosyal Demokrat» parti olmasın mı? Olsun. Olsun ama eleştirilmesine de sizler katlanın. Na'palım, uzun yıllar biz hep sizin solunuzda olduk. Bizleri düşmanlarımız «solcu» kabul ediyor da, sizler kabul etmiyorsunuz. Bizleri solcu kabul edişleri, ciddiye alışları, sola sizden fazla saygıları oluşundandır. Öyle olmasa, niye arkadaşlarımızı hapislere atar, işsiz kor, takip ettirir, hedef gösterirlerdi. AP nasıl DP'nin tarihi mirasına ve birikimine konduktan sonra eski DP'lileri alana yaklaştırmıyorsa, siz de politik bir takt olarak bunu yapıyorsunuz, yapacaksınız, yapmakta devam edeceksiniz. Biz de söylediklerimizi sürekli olarak söyliyeceğiz. Bundan niye gocunuyor, sakınıyorsunuz?

Eski sosyalistler, yeni sosyalistler... Böyle bir ayırımı parti yöneticileri yapıyor. Partiden onur kurulları eliyle atılanlar bu ayırımın sonucudur. Ama kongre bu ayırıma biçimsel olarak itibar etmedi. Eylem olarak siz yine atılanları almıyacaksınız. Hele bir seçim olsun, o günedek oyalayın çevreyi. Gene kendi başınıza kalmak isteyeceksiniz. Eski sosyalistler dedikleriniz eylem içinde eskidirler. Ama eskimemişlerdir. Gelenler eylem içinde yenidirler ve çok çabuk eskimişlerdir. Kesinkes bir deneyden geçmediler. Sosyalizmin çileli yolculuğunda bize reva görülenler başlarından geçmedi. Bunu yöneticiler istediler. Toplantılar, karşı koymalar, bildiri yayınlamalar, olaylara sahip çıkmalar kaytarıldı. Onlar da tekbaşlarına kaldılar. Acı deneyleri sosyalizmin tarihsel sonucu sanmadılar. Kimin yüzünden?

Sosyal demokrat parti de olacak, eski sosyalistler de olacak, eleştiriler de yapılacaktır. Burası tarihsel gerçek!

Türkiyenin sosyolojik, ekonomik, kültürel ve sınıfsal analizleri yeni yapılıyor. Çeviri kitaplarının yanıbaşında Türkiye sosyalizmini açıklayan kitaplar yeni çıkıyor. Bunları hepimiz okuyoruz. Okuyacağız. Akkoyun, kara koyun belli oluyor. Daha da belli olacak. Bu analizlere göre eylemler saptanacak. Bu arada politik rekabetler de çıkacak ortaya. Senin politikada hırslı olduğunu sanmıyorum. Ben de değilim. Şimdiyedek neyi görev bilmişsem, onu yaptım. Aybar, kongrede oy çoğunluğu sağlayarak, partiyi biraz «sağa» çekti. Sen burdasın. Bu demek değildir ki, partiyi biraz daha «sola» çekmek istiyenler hatalıdır. İlerde bu parti veya başkası daha «sol» istiyecektir. Bu da olacaktır.

Sen bir sanatçısın. Sanatçı statükocu değildir. İleriye doğru açılan, ileriyi hedef alanlarla birlikte giden adamdır. Kitapların, hep statükonun önüne çıkan belgelerdir. Şimdi siyaset yapıyorsun. Kitapların bir yerde dursun, günlük siyaset eylemin de bunların ardından gelsin istiyorsan, ne diyeceğim olur, kendine yazık edersin! Biraz toprağın, biraz varlığın, biraz dünyalığın olduğunu sanıyorum. Görüntüde seni sosyalizm yüzünden yokluğa düşmüş görmedim. Bizimkilerin başına, sosyalizm yüzünden, çok şeyler geldi Bizimkiler diyet istemezler. Fakat hiç olmazsa iyi niyet isterler. Bu gereksiz tartışmayı açtığın için iyi niyeti göremedim. Yazımdaki cümleleri bozarak, yanlış anlamlar vererek neyi savunmak istersin, ne demek istersin? Hangi pazarda, kimlerle hangi metaı satmak niyetindesin, açık söyle? Bu kanava içinde ve bu dar çerçevede sosyalistlik oynayacağız demeye getiriyorsan, böyle düşünmüyoruz. Böylesini, senin gibi, egemen çevreler de istiyor. Buna razılar. Ama biz değiliz. Bedeli mi, diyeceksin. Bedelini vaktiyle ödediğimiz gibi, günü gelince de öderiz.

«Daha önceleri neredeydiniz?»

Venezuella Gerilla Hareketinin Lideri Douglas Bravo, karargahında

Douglas Bravo ve Venezüella Gerillası

Hüseyin BAŞ

Sosyalizmin etkin dinamizmiyle donanmış olarak on yıldır Latin Amerika kıtasının tümüne kök salan kastrist akım, bugün her yerde Yankee emperyalizminin karşısına dikilmekte, patlayan her direncin itici gücü, fünyesi olmaktadır.

Gerçekten de Bolivya'dan Şili'ye, Arjantin'den Venezuella'ya Latin Amerika kıtası kaynamaktadır. Dünya ajansları gün geçmeden Bolivya'daki bir ayaklanmadan, Venezuella'da, Arjantin yada Brezilya'da «dağları tutan» gerillacılardan söz etmektedir.

Amerikan emperyalizmi, ekonomisinin sömürücü çarkının ne bahasına olursa olsun vazgeçmeye niyetli olmadığı bu bulunmaz «hammadde» kaynağını elden kaçırmamak için şeytani dolaplar çevirmekte, buna rağmen, Bolivar'ın, Castro'nun, Che Guevara'nın açtığı kurtuluş bayrağı, Latin Amerika'nın bir ucundan öteki ucuna, ürkütücü bir biçimde dalgalanmaktadır.

Bolivya'da alçakça kurşunlanan Che'nin elinden düşen mücadele bayrağı bugün Venezüella dağlarında yeniden en yüksek tepelere dikilmiştir

Bolivya'da toprağa düşen Che, şimdi Venezuella'da Douglas Bravo adında bir gerillacının mücadelesinde yaşamaktadır.

Bütün ajansların adını yeni bir «Che» diye dünyaya yaydıkları Douglas Bravo kimdir? Venezuella dağlarında niçin ve kime karşı savaşmaktadır?

Hemen belirtelim ki, Venezuella'nın sorunları da, devrim sonrası Küba'sı hariç, diğer Latin ülkelerinin sorunlarından farklı değildir.

Güney Amerika'nın Küba'ya ve Kuzey Amerika'ya bakan kesiminde 9 milyonluk nüfusa sahip bulunan Venezuella'nın önde gelen özelliklerinden biri, kuşkusuz, Latin ülkelerinin İspanyol boyunduruğundan kurtulmasının en büyük öncüsü Simon Bolivar'ın ülkesi olmasıdır. *16. Yüzyıl'dan itibaren* İspanyol sömürgesi olan Venezuella 19. yüzyılın başında (1821) Bolivar'ın İspanyolları kesin bir yenilgiye uğratmasıyla bağımsızlığına kavuşmuştur.

Bolivar, önce başarısızlıkla sonuçlanan bir iki çıkartmadan sonra 1817'de bir kaç kez ele geçirip kaybettiği başkente yürümektense, köylere yönelmiştir. Böylece uzun ve sabırlı bir mücadeleden sonra ülkeyi politik bakımdan olduğu gibi askeri bakımdan da fethetmiştir. Başkentin düşmesi ve kesin zafer, bu sabırlı savaşın sonucu olmuştur.

Venezuella'nın Latin Amerika kıtasındaki yeri

Bolivar'dan 135 yıl sonra, büyük öncüsünün stratejisini uygulayan bir başka latin lideri üç yıllık harikulâde bir savaştan sonra Küba'yı Latin ülkelerinin kurtuluşlarının temel taşı, sembolü, bayrağı yapmıştır.

Bolivar, Venezuella'yı kurtarmakla da kalmamış, Kolombiya'ya da giderek, kıtanın hiç değilse bir bölümünü İspanyol sömürüsünden kurtarmıştı. Ama Bolivar'ın Büyük Kolombiya Federasyonu, büyük kurtarıcının ölümünden sonra dağılmıştı. Bu yüzden Bolivar'ın rüyası gerçekleşmemişti.

Venezuella'nın tarihi bu andan itibaren dikta rejimlerinin birbirini kovaladığı Latin ülkeleri karakterinden farklı değildir.

Bolivar'ın ülkesinin son diktatörü, 1948'de Demokratik Hareket Hükümeti'ni deviren Perez Jimenez olmuştur. Jimenez 1958'de bir halk ayaklanmasının desteğiyle harekete geçen bir askeri cunta tarafından iktidardan uzaklaştırılmıştır. Geçici başkan Amiral Wolfgang Larrazabal, ılımlı sol eğilimli Demokratik Cumhuriyetçi Birlik Partisi'nin desteğine rağmen 1958 aralık seçimlerinde Demokratik Hareket Partisi'nin lideri Romulo Betancourt'a yenilmiştir. Betancourt'un ılımlı reformcu ve özellikle «Amerikancı» politikası çok geçmeden partisinin sol kanadının kendisine cephe almasına yol açmıştır. Böylece Betancourt, bir yandan bizzat kendi partisi içinde nüvelenen sol'un, öteki yandan da giriştiği ılımlı reformları bile çok gören yüzde yüz Amerikancı «oligarşi», komprador burjuvazi ve ruhban takımının hışmına uğramıştır. Bununla birlikte Betancourt, Venezuella'nın tarihinde, 19. Yüzyıl'ın başlangıcından bu yana ilk kez, görev süresini askeri bir darbeye maruz kalmadan tamamlamakla rekor kırmıştır. Fakat Betan-

İşte NATO

Britanya Barış Komitesi, bir süre önce NATO'nun önemi ve Britanya'nın 1969'da NATO'ya üyeliğini yenileyip yenilememesi konusunda bir tartışma açmıştı. Bu tartışmaların üçünü dinlemek imkanını bulmuştum.

Birleşmiş Milletlerden Peggy Crane, Britanya Barış Komitesinden Colin Sweet ve Michael Chambers konuştular. Michael Chambers'in konuşması NATO'yu, Yunanistanın Cunta generallerini ve demokrasiyi ilgilendirdiği için, Ant okuyucularına sunuyorum: Michael Chambers, Britanya Barış Komitesi tarafından askeri darbeden sonra Yunanistana incelemelerde bulunmak üzere gönderilmişti.

«Kuzey Atlantik Paktı, iddia edildiği gibi, demokrasinin ve özgür dünyanın savunucusu *değildir. Nato, Amerikanın* elinde Avrupayı kendine uyduluk yapmak için kullandığı, askeri bir araçtır. Nato, gerici kuvvetlerin, memleketin ilerici kitleleri tarafından tehdit edildikleri zaman baş vurabilecekleri bir güçtür. Şayet bundan zerre kadar şüpheleri olan varsa; Yunanistan örneğine bir göz atsınlar.

Şunu hiç unutmamak gerekir: 21, Nisan. 1967 tarihinde Cunta subaylarına yönetimi ele geçirmelerini sağlayan askeri darbe, bir NATO ordusu tarafından, NATO tankları kullanılarak ve bir NATO planına dayanılarak yapılmıştır. «PROMETEUS» **adında ki bu plan 1952'de hazırlanmış ve son olarak 1965'de gözden geçirilmişti. Sosyalist blok memleketleriyle savaş anında kullanılacaktı ve memleket içinde ki komünist, sosyalist ve tüm ilerici liderlerin derhal tutuklanmasını ve ana yönetim ve haberleşme merkezlerinin ele geçirilmesini olumlu kılacaktı.**

Yunanistan'da Cunta yönetimi ele geçirdiği vakit Yunan halkından hiç bir yardım ve destek görmemişti. Hiç bir politik parti hakikatte Cunta'yı tutmuyordu. Hattâ ordu'da bile azınlık tarafından tutuluyorlardı. Bu yüzden Cunta, devlet mekanizmasının hemen her alanında geniş çapta temizlik yapmak zorunda kalmıştır. Cunta, Yunanistanın NATO gücüne bağlı olmasından yararlanarak orduyu elinde tutabilmiştir. Şayet NATO devletleri, bilhassa Amerika Cuntayı tutmasaydı, Generaller rejimi çoktan yıkılmıştı. Andreas Papandreu: «Amerika hakikaten isteseydi, Cuntayı fiske ile devirirdi.» **demiştir.**

Bu sebepledir ki Yunan Generalleri NATO'ya çok borçlu olduklarını biliyorlar. Propagandalarında durmadan NATO'yu göklere çıkarıyorlar. Gündelik gazetelerde her gün NATO manevraları hakkında haberler ve Atinayı ziyaret eden Nato generallerinin resimleri yer almaktadır.

Fakat madalyonun ters tarafı da NATO'nun Yunan generallerine borçlu olmasıdır. NATO'da, Generallerde «Nato'nun Yunanistana daha doğrusu Cunta generalerine borçlu olduklarını» **biliyorlar. İşte her gün gazetelerde rastlanan teranelerden biri:** «... ihtilalci hükümetin sayesinde (Cunta hükumeti kastediliyor) Yunanistanda Amerikanın Vietnam ve Kore politikası hakkında kınayıcı ses yükselmemiştir. Şu-

demokrasisi !

nu da hatırlamak gerekir ki: Rus Filosu'nun Mısır karasularında durmadan yeni güçler kazandığı şu sırada, soğuk harbin ikinci cephesinin Akdeniz olduğu besbellidir. Bu nedenden dolayıdır ki Amerikan Hükümeti, Yunanistanın «anti - komünist» kampanyada, NATO içinde en kudretli rolü oynadığını anlıyarak, yeni Yunan hükümetinin tanınması gibi bir konunun ortaya çıkamıyacağını diğer Nato devletlerine gereken baskıyı yaparak açıklamıştır.» 28. Ocak. 1968 Athens News.

Cunta generallerine ilk ağır darbeyi indirme imkanı 6-10 Mayıs, 1967'de Paris Nato bakanları toplantısında ortaya çıktı. Toplantıya katılanlar arasında Britanyanın Savunma bakanı Mr. Dennis Healey, Amerikanın MacNamara'sı ve Yunanistandan General Spandidakis vardı. Toplantıdan bir gün önce 5 Mayıs'da Danimarka delegasyonu, Yunanistan'daki askeri darbeyi yeren bir bildiri dağıttı. Ve Toplantıda bu konu'da tartışma yapılmasını istediklerini, Yunan askeri darbesinin Natonun hükümleri ile bağdaşıp bağdaşmadığını ve Yunanistanın Nato'dan çıkarılması gerektiğini ileri süren fikirlerinin görüşülmesini bildirdiler.

NATO'nun kodaman devletleri delegasyonlarının etekleri tutuştu ve Danimarka delegasyonu ile alelacele bir toplantı yaptılar. Danimarkalılardan, bu gibi nazik bir konuya ilişmemeleri ihtarla karışık rica edildi. Gene Yunan hükumetinin sözcüsüne göre, bu konu'da Danimarkalılara en çok baskı yapan Britanya delegasyonu olmuştur.

Ekim, 1967'de İşçi Partisinin kongresinde George Brown, Yunanistanın NATO'dan atılmasını isteyen bir kararın geçmesi üzerine, Britanya hükümetinin bu konuda ki politikasını şöyle açıkladı: «Benim ve meslekdaşlarımızın fikrimiz, Yunanistanla doğrudan doğruya veyahutta başka örgütler ve gruplar içindeki ilişkilerimizi muhafaza edersek, belki ilerde demokrasiye geçmelerine yardımımız dokunabilir. Şimdi ipi koparırsak, onlara hiç, bir şekilde etkide bulunamayız.»

George Brown haklıydı, Nato kanalıyla Britanya etkide bulunabiliyor ve Cunta generallerinin iktidarda kalmasını sağlıyordu.

NATO'nun Yunanistan politikası nedir? Şimdi ki NATO askeri stratejisi, «ileriye doğru savunma» **(sözüm ona) dır. Türkiye ile Yunanistan bu savunma hattının can alıcı üsleri ve cephenin böğürleridir. Mayıs, 1967'de ki Paris Nato, savunma bakanları toplantısında, Yunanistan askeri darbesi hakkında hiç bir sual sorulmaması resmen açıklanmış ve aynı zamanda Yunanistanın askeri gücünün artırılmasına karar verilmişti.**

10. Mayıs, 1967'de The Times gazetesi şöyle yazmaktaydı: «Bu yece yayınlanan bir komünikede Savunma bakanları, Natonun böğrünü teşkil eden mıntıkaların kuvvetlendirilmesi konusunda planlar hazırlamış ve gereken tedbirleri almıştır. Nato kaynaklarından bildirildiğine göre bu bölgeler kuzeyde Danimarka ve Norveç, ve güneyde Türkiye ile Yunanistan'dır.»

Mayıs, 1968'de bu karar daha'da genişletilmiştir. 10. Mayıs, 1968 Nato Savunma Bakanları komünikesi, 4'cü paragrafında şöyle denilmektedir.

«Savunma Bakanları, Nato cephesinin böğrünün kuzeyde ve güneyde Nato kanaliyle kuvvetlendirilmesinden gayri, o memleketin ulusal askeri gücünün artırılmasına karar vermiştir.»

Britanya hükümetinin ve Nato'nun Yunanistan politikası çırılçıplak ortadadır. Yunanistan sosyalist memleketlere sınır devleti olduğu için, doğu Akdenizde bulunduğu için ve güvenilir şekilde Anti - komünist olduğu için, ordusunun gücü artırılmalıdır ve yöneticileri tutulmalıdır.

Fakat bütün bunlara rağmen, 25. Haziran'da (1968) Başbakan Harold Wilson, «Yunanistanda yer alan korkunç olaylar konusunda bize ve diğer Nato devletlerine verilmiş olan güvenceye inanarak, yakında anayasaya dayanan bir yönetime geçileceğini ümid ediyoruz. Aksi halde biz ve dostlarımız sabrımızı tüketeceğiz.» **diyecek kadar da iki yüzlüdür.**

Britanya Hükümeti uluslararası alanda öyle gülünç durumlara düşmüşdür ki, bu gibi kurusıkılara kimseler inanmamaktadır. Fakat işin Britanya İşçi hareketi için en içler acısı yönü şudur: Yunanistanda faşist hükumeti ikinci dünya savaşından hemen sonra iktidara getiren İşçi hükümeti olmuştu. Bugün de Nato kanaliyle Yunanistan'da faşist Cuntayı tutan ve aktif şekilde destekleyen İşçi hükümetidir.»

Selma ASHWORTH

SPANDİDAKİS
— NATO'nun himayesinde —

court, şiddetli muhalefet karşısında prestijini yitirdiğini de anlamıştır. Bu yüzden 1963 seçimlerine adaylığını koymamış, seçimlere onun mutemed adamı Raul Leoni Demokratik Hareket Partisi'nin adayı olarak katılarak başkanlığı kazanmıştır. Böylece Betancourt bir yakın arkadaşının aracılığıyla yine iktidarda kalmanın yolunu bulmuştur.

Venezuella'da sol muhalefetin şiddetlenmesi, 1960 yılında Amerikan Devletleri Teşkilatı (O. E. A.)'nın diğer üyeleriyle birlikte Betancourt rejiminin de Küba ile ilişkilerini kesmelerinden sonra olmuştur. Bu yüzden Botancourt'un Demokratik Hareket Partisi ikiye bölünmüş, partiden kopan sol kanat, sendikacılar, öğrenci liderleri ve gençlikle birlikte Devrimci sol Hareketi'ni kurmuşlardır. Bir süre sonra bu hareketle, Demokratik Cumhuriyetçi Birlikle beraber komünistlerin muhalefet cephesine katılmışlardır.

1959'dan itibaren komünistlerin kitle örgütlerine yöneltilen baskı, bu iki grubun katılmasıyla güçlenen «**muhalefet cephesi**»nin tümünü hedef almakta gecikmemiştir. Jimenez'in iğrenç dikta rejimi sırasında yetiştirilen siyasi polis «**Digepol**» özellikle şehirlerde dehşet salmağa başlamıştır. Komünist Partisi 1961'deki Üçüncü Kongresi'nde bu baskılara karşı iki varyantlı bir taktik uygulamağa karar vermiştir. Böylece bir yandan yedi milletvekili, iki senatörü, resmi örgütü, basını, sendikacıları ile birlikte öteki partilerin yanında «**legal**» muhalefet yürütülürken, «**yeni ve gizli**» bir direnme örgütü meydana getirilerek dikta yönetiminden gelen her darbeye aynı şiddette karşılık verilmeğe başlanmıştır.

Şehirlerde gelişen direnme hareketini, Betancourt, 1961'de anayasa özgürlüklerini rafa kaldırmakla cevaplamıştır. Başkent bir savaş alanı haline gelmiş, askerler çatıları tutmuş, resmi binalar ağır silahlarla donatılmıştır. Buna rağmen 5 - 6 üyeden kurulu şehir gerillaları gün geçtikçe güçlenmeğe başlamıştır.

1963, şehir gerillalarının yılı olmuştur. Şehir gerillaları, birbirini kovalayan spektaküler olaylarla bütün dünyanın dikkatini Venezuella'nın üzerine çekmeyi başarmıştır. Fransa tarafından bir sergi için ödünç olarak verilen tabloların çalınması, bir gemiye ve bir uçağa el konulması, ünlü futbolcu di Stefano'nun; Vietnam'lı vatansever Nguyen Van Troi'nin Saygon'da ölüme mahkûm edilmesi üzerine de misilleme olarak Amerikan Askeri Ataşesi'nin kaçırılması, şehir gerillacılarının giriştikleri spektaküler hareketler arasındadır.

Ne var ki, şehir gerillalarının bu etkinliği uzun sürmemiştir.

Hükümet 1963 eylülünden itibaren Devrimci Sol Hareket (M. I. R.)'in ve Venezuella Komünist Partisi'nin önde gelen yöneticilerini tutuklamıştır. Tutuklamalardan kurtulanlar ise ülkeyi terketmek zorunda kalmışlardır. Fakat hükümetin bu tedbirleri umulan sonucu vermemiştir.

Nitekim daha 1962 şubatında Douglas Bravo, Komünist Partisi'nin ve M. I. R.'in sorumluları ile birlikte şehir gerillaları karşısında hükümet kuvvetlerini parçalamak amacıyla kıyının dağlık kesimi Falcon bölgesine çıkmıştır.

Savaşın şehirlerden köylere sıçradığı ve hükümetin ordusuyla, polisiyle dağlardaki gerillacıların ardına düştüğü bir sırada, şehir gerillaları hareketi gittikçe hızını kaybetmeğe başlamıştır. M. I. R.'in kurucularından biri olan Alberto Rangel silahlı harekete açıkça cephe almıştır. Çok sayıda üyesi hapiste olan Komünist Partisi'nin şehir yönetiminin yeni sloganı «**Demokratik barış hükümeti için ve açlığa karşı**» olmuştur. 1965 yılı sonunda kriz son haddine varmış, köylerdeki gerillacılar şehir örgütlerince artık desteklenmez olmuştur. Gerillacıların silah, yiyecek, giyecek v.s. ikmali dumura uğramıştır.

Komünist Partisinin yöneticileri, politik girişimlerin birinci plana geçeceği ve **gerilla** hareketlerinin daha **sağlıklı** koordine edileceği yeni bir taktiğin uygulanmasını istiyorlardı. Douglas Bravo tarafından temsil edilen dağ gerillaları, bu teze açıkça karşı çıkmışlardır. Bu taktiği «**uyumlu başkaldırma**» şeklinde yorumlamışlardır.

1966 yılı ocak ayında, Havana'da toplanan Üç Kıta Konferansı'na Venezuella Devrim Hareketi, Carupano başkaldırmasının lideri Medina Silva'nın başkanlığında, düşünceleri birbirleriyle çatışan bir delegasyonla katılmıştır.

Bu krizden ilk altı gerilla cephesinden sadece biri sağlam olarak çıkmış, hattâ gücünü daha da artırmıştır. Bu, Douglas Bravo'nun yönettiği Falcon gerilla cephesidir. Douglas Bravo, 1966 Martında gerilla komutanları adına gizli olarak gittiği şehirlerdeki uzun temaslardan sonra Venezuella devrim hareketinin gerçek manifestosu sayılan Iracara Manifestosu'nu işte bu şartlar altında yayınlamıştır.

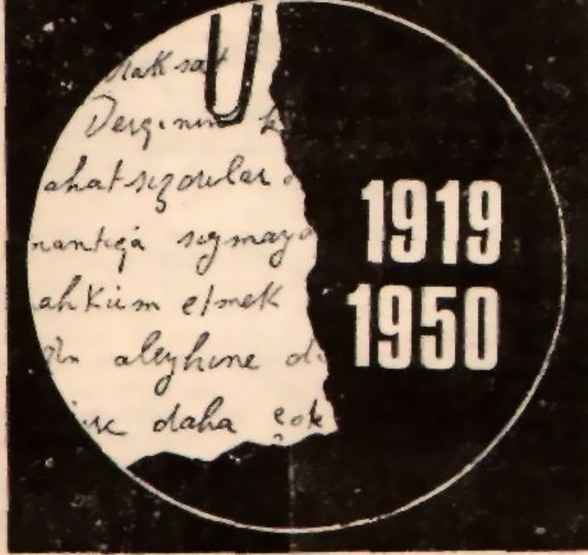
Gelecek Hafta
Douglas Bravo konuşuyor..

ANT'ın 13. kitabı

Roman
gibi

Sabiha Sertel

Bazı enteresan bölümleri ANT'ta özet halinde yayınlanan, büyük Türk yazarı Sabiha Sertel'in 1919 - 1950 yılları arasındaki *mücadelelerini bir röportaj* canlılığı ve bir roman akıcılığı ile belgeleştiren bu tarihi eser, ANT YAYINLARI'nın 13. kitabı olarak yayınlanmıştır. Renkli lüks krome ofset kapak içinde 422 sayfa 15 Lira'dır.

SAVAŞ ANILARI (2. Baskı)

Ernesto Che Guevara'nın Küba devrim savaşının öyküsünü anlatan kitabı. Türkçesi: Seçkin Çağan. 300 sayfa, 10 Lira.

SİYAH İKTİDAR

Genç zenci lideri Stokely Carmichael Siyah İktidarı anlatıyor. Türkçesi: Can Yücel, 200 sayfa, 7.5 Lira.

NAZIM HİKMET'İN POLEMİKLERİ

Kemal Sülker, ünlü ozanın bütün kalem mücadelelerini bir araya getiriyor. 174 sayfa, 7.5 Lira

SABAHATTİN ÂLİ DOSYASI

Yakın tarihin en korkunç siyasi cinayetine Kemal *Sülker ilk defa ışık tutuyor. 174 sayfa, 7.5* Lira.

ORTADİREK

Yaşar Kemal'in onbeş yılda tamamladığı dev üçlüsünün birinci kitabı. 460 sayfa, 15 Lira.

YER DEMİR GÖK BAKIR

Yaşar Kemal, dev üçlüsünün ikinci kitabında insanın bir düş dünyası yaratışını anlatıyor. 496 sayfa, 15 Lira.

ÖLMEZ OTU

Yaşar Kemal'in dev üçlüsünün son bölümü. Türkçeyi en büyük ustalıkla kullandığı kitap. 456 sayfa, 15 Lira.

ÜÇ ANADOLU EFSANESİ

Yaşar Kemal'in kaleminden Köroğlu, Karacaoğlan ve Alageyik efsaneleri. 288 sayfa, 10 Lira.

GERİLLA NEDİR

Che ve Castro'nun hocası Alberto Bayo, gerilla tekniğini öğretiyor. Türkçesi: Mekin Gönenç. 104 sayfa, 5 Lira.

YAŞANTIM

Yevtuçenko, Stalin dönemi ve sonrasının sanat hayatını anlatıyor. Türkçesi: Tektaş Ağaoğlu. 144 sayfa, 5 Lira.

İNCE MEMED I

Yaşar Kemal'in şaheserinin birinci cildi. Sekizinci baskısı düzeltme ve eklerle yakında çıkıyor.

Genel Dağıtım: ANT YAYINLARI - P.K. 701 İstanbul
İstanbul Dağıtımı: GE - DA
Ankara Dağıtımı: AYDIN KİTABEVİ
Ege Dağıtımı: DATİC

1969 yılında Türk sinemasının sorunları

Veysel ATAYMAN

Türk sineması üzerine düzenlemeye çalıştığımız bu yazıda, 1968'de yapılmış *filmlerin kronolojik dizisini* vermekten çok, Türk sinemasının toplum yapımızdaki ve çağdaş sinema düzeyindeki yerini saptamaya çalışacağız. Bu deneme bize, toplum gerçeklerini yansıtma başarısı yönünden, sinema - toplum ilişkilerinin açıklığa kavuşturulması, öte yandan **«bir sanat fenomeni»** olarak, Türk sinemasının yapısının incelenmesi olanağını verecektir.

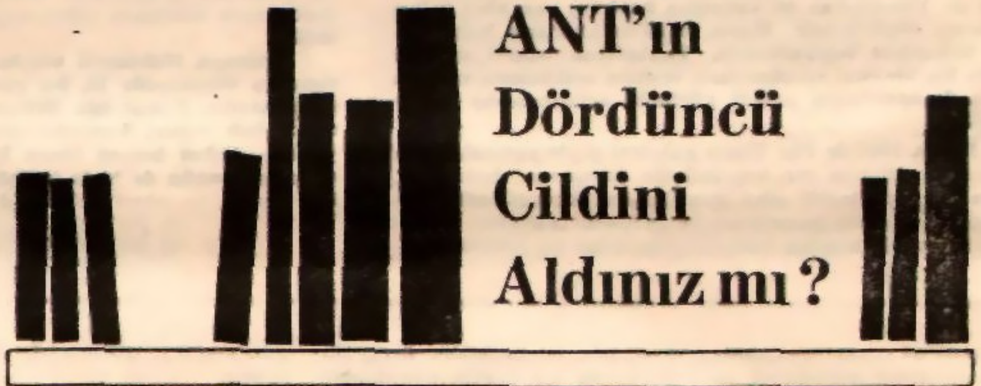
Ülkemizde nüfusun yoğun bölümü içinde kalan sömürülen emekçi sınıflarla onların üzerinde yükselen tüketici sınıfın varlığı, yadsınması güç, somut bir gerçektir. Bu nedenle, altyapı çelişkilerinin koşullandırdığı tecimsel bunalım, gittikçe yoğunlaşmakta, yoksuluk ülkemizde, bütün ağırlığı ile kendini sömürülen sınıflarda belli etmektedir. Tecimsel huzursuzluğun topluma yaygın nitelik kazanması, *üstyapımızı olduğu* gibi, doğaldır ki Türk sinemasını da etkileyecektir. Bu koşullanış:

a — Türk sinemasının toplum sorunlarına eğilişinde.

b — Onun kendi alt yapısında ortaya çıkmaktadır.

Sömürülen sınıf, azgelişmişliğin doğal sonucu olarak, bunalımının, altyapısal ilişkilerin nesnel - bilimsel çözümüne çoğunlukla inememekte, yoğunlaşan tecimsel baskının nedenini üstyapısal fenomenlerde arama eğilimini göstermektedir. Gerikalmışlığın koşullandırması ile, en ilkel somut altyapı sorununa bile soyut yada us dışı ilke ve kavramları cevap getirme çabası, Türk sinemasının yeterince *yararlanmayı başardığı* bir **«bilimsel olmayış»** tır. Ucuz burjuva trajedileri ile yetinemiyeceğini anlayan Yeşilçam'ın arzuhalcileri, gerçekçi görünme *tutkusu ile el attıkları* **«köy-tarla, ağa - ırgat»** trajedilerinde, her türlü somut - nesnel gerçekleri bir yana iterek, sınıf niteliklerini yadsımakta, toplumun söz konusu açığından yararlanarak hiç bir bilimsel geçerliliği olmayan çözümleri, tecimsel toplum sorunlarına karşılık olarak kullanmaktadırlar. Dış görünüşüyle ortaya konan sosyo - ekonomik sorunlar, sınıflar ve kişiler, birer çelişki elemanından çok, altyapısal niteliklerinden arındırılmış niceliksel fenomenler biçiminde beyaz perdeye çıkartılmaktadır.

Somut sorunları, örneğin Tanrı isteği, dinsel ceza, yazgı gibi soyut ilkeleri açıklama olarak getiren sinemamız, bu tutumu ile, toplumun *yetersiz yargı*, değerlendirme gücü yüzünden, çö-

Kütüphanelerinde ANT ciltlerini bulundurmak isteyen okurlarımız için dördüncü cilt ve cilt kapakları hazırlanmıştır. Cilt kapakları 15, dördüncü cilt J Lira, daha önceki ciltlerimizin fiyatı ise 75 Liradır. İstanbul'daki okurlarımız Hürriyet Gazetesi karşısındaki «Cağaloğlu — Başmusahip Sokak, No. 10/11, Taş Apartımanı»ndaki idarehanemize ***bizzat gelerek isteklerini temin edebileceklerdir. Taşradaki okurlarımız ise,*** **isteklerini, «ANT Dergisi — PK 934 — Sirkeci — İSTANBUL» adresine bildirmelidirler. Ciltler ve cilt kapakları, talep sırasına göre ödemeli olarak adreslerine gönderilecektir. Ambalaj ve posta masrafını karşılama'· üzere ödemeli ücretine her cilt kapağı için 3 Lira, her cilt için 5 Lira ilave edilecektir. Yalnız dördüncü cilde mahsus olmak üzere ellerinde 79 - 104. sayılar bulunan okurlarımız ANT idarehanesine gelerek 20 lira fark verdikleri takdirde hazır 4. cilt alabilirler.**

ANT'a abone olarak 100 lira tasarruf ediniz

ANT Dergisi, abonelerine büyük bir tasarruf imkanı sağlamaktadır. Piyasada 125 Kuruş'a aldığınız ANT Dergisi'ni abone olduğunuz takdirde 86 Kuruş'a okumanız mümkündür. Zira ANT'ın yüzde 32 indirimli abone tarifesi şöyledir: Yıllık 44 Lira, 6 aylık 22 Lira, 3 aylık 11 Lira... ANT'a abone olanlar, ayrıca, ANT YAYINLARI'nın bütün kitaplarını yüzde 20 indirimli satın almak imkanına sahiptirler. Bunun için ANT YAYINLARI'na bizzat gelmeleri, yada istedikleri kitapların yüzde 20 indirimli ücretlerini «ANT Dergisi — P.K. 934 — Sirkeci — İSTANBUL» adresine posta havalesiyle göndermeleri kâfidir. Havale kağıdının arkasına abone numarası ve istenilen kitapların okunaklı listesi de yazılmalıdır. Böylece, ANT'a yıllık abone olan bir okurumuz dergiden ve bugüne kadar yayınlanmış olan kitaplarımızla önümüzdeki bir yıl içinde yayınlanacak olan kitaplarımızın hepsinden toplam olarak 100 Lira civarında tasarruf sağlamış olacaktır. ANT'ın bugüne kadar yayınlanmış olan kitaplarının abonelerimiz için indirimli fiyatları şöyledr: Savaş Anıları 8, Siyah İktidar 6, Nazım Hikmet'in Polemikleri 6, Sabahattin Ali Dosyası 6, Ortadirek 12, Yer Demir Gök Bakır 12, Ölmez Otu 12, Üç Anadolu Efsanesi 8, Gerilla Nedir 4, Yaşantım 4, Roman Gibi 12, İnce *Memed (I) 12 Lira.*

zümcü olduğu savını da ileri sürebilmektedir.

Oysa, aslında somut altyapı, buna bağlı olarak üstyapı sorunlarını bu biçimde çözümleme tutumu, kötü, bile bile aldatmanın yoz bir biçimi olduğu gibi, halka, kendi yoksulluk, ilkellik ve geri kalmışlığının hiçbir pozitif yoruma başvurulmadan geri verilmesi anlamına gelir. Yaşantısının biçimini, yoksulluğunu, evrensel tanrı düzeninin **«kendine ayırdığı pay»** kabullenip, günahını kendi omuzlarına yüklenen kapitalist düzenin bilinçsiz kurbanları, dramlarını beyaz perdede yaşlı gözlerle izlemekte, dinsel bir boyun eğişle, her türlü bilimsel çözüme sırt dönmektedirler. Yer yer aldatıcı, yer yer **«populist bir gerçekçiliğin»** sonucudur bu.

Türk sinemasının sınıf gerçeklerini altyapı niteliklerinden arındırma nedeni, zorunlu biçimde sözcülüğünü yaptığı tüketici sınıfla, kapitalist uçlarla kurduğu ilişkinin içinde yatmaktadır. Geniş halk yığınlarının **«yoksulluğun karanlık kaosunda»** kaybolduğu az gelişmiş ülkelerde, varlığını kapitalist üretim biçiminin işleyişine bağlamış yönetici sınıflar, toplumun gerçek sözcüsü olma niteliklerini yitirdikleri gibi, aynı düzenin sanat uzantısındaki sevdasındaki «Yeşilcam'ımız», lumlarına yabancı düşeceklerdir. Sömürenlerin sineması olarak, sömürülenlerin sözcüsü olmak

Devrim İçin Hareket Tiyatrosu oyuncuları, Köprü oyununda..

sevdasındaki «Yeşilçamımız», topluma yaygın bilinçsizlikle birlikte, tecimsel soyguna devam edecektir.

Tecimsel sarsıntının Türk sinemasının altyapısında somut biçimde belirişi, genellikle ülkemizde yozlaşmaya yüztutmuş kapitalist düzenin doğal sonucudur. Yeşilçamın tarihine geçecek (bono, senet, hızlı çekim, kopya film v.s.) gibi parlak buluşlar, aslında kapitalizmin iç çelişkileridir. Dialektik gelişmede Türk sinemasının çökme sürecini uzatmak yönünden yeni aşamalar getirecekleri düşünülebilir. 1968 yılında hızlanan «Tröst» kurma denemeleri, yeni sentezin belirtileri niteliğini taşımakta; çöktü, çöküyor gibi yarı bilimsel öngörüleri boşa çıkarıp, Yeşilçam'ın, düzeninin her olanağını didikleyip o düzenle sürüp gideceğini kamtlar.

■

May Edebiyat ödülleri

1967 yılının ekim ayında duyurusu yapılan ve uzun bir süreden beri katılan eserler üzerinde inceleme yapılan May edebiyat ödülü sonuçlanmıştır. 25 ocak - 1 şubat tarihleri arasında son toplantılarını yapan kurul sürekli tartışmalar sonunda oyun ve şiir dallarındaki seçimi de tamamlamıştır.

Kazanan eserler, ayrıca May yayınları arasında basılacaktır. Hikaye ve oyun dalında birer esere birincilik ödülü veren seçiciler kurulu, çeviri ve deneme dalında ödül vermemiştir. Şiir ve roman dallarında ise birincilik ödülü ikişer eser arasında paylaştırılmıştır.

Sonuçta şiir dalında Mehmet Karabulut ve Özdemir İnce, oyun dalında Gündoğdu Kencer — Mete Camıtez işbirliğiyle yazılan oyun, roman dalında Mehmet Seyda ve Kemal Bilbaşar, hikaye dalında ise Bekir Yıldız ödül almışlardır.

Devrim için hareket tiyatrosu

Osman S. AROLAT

Bir süre önce boğaz köprüsünün ayaklarına [illegible] racağı gecekondu semtlerinin küçük alanlarında bir tiyatro gösterilere başladı. Devrim İçin Hareket Tiyatrosu. Gençler daha ikinci gösterilerinde polisler tarafından derdest edildiler. Bunu yeni gösteriler ve yeni baskılar izledi. Yeni doğan olaylarla ilgili olarak iki oyun daha gösterilere eklendi: Grev ve Komer.

Tiyatronun kuruluş yöntemini ve yönelimlerini ismi içerisinde yer alan iki sözcüğe bağlı olarak açıklıyabiliriz. Bunlardan biri «Hareket», diğeri «Devrim». Hareket, tiyatronun devamlı olarak olayları izlemelerinin gerekliliğini ortaya koyarken, sürekli yenileşmelerini, oynadıkları alana uygun düşmelerini de içeriyor. Devrim ise olaylara bakış açılarını, ölçülerini, konuları ele alışlarını ve son amaçlarını ortaya koyuyor. Hal böyle olunca emekçiden yana her gelişim, emekçilerin uyanışını engelleyen her yeni olay tiyatro için malzeme oluyor. Doğal olarak da bu konunun emperyalizmle, sömürü düzeniyle bağlaçlarını kurdukları için ilk oyun sundukları alan da, olayın yaratıldığı alan oluyor.

Boğaz köprüsünden canları yananlara, ilk olarak hikayeyi anlatıyorlar. Singer grevinde coplanan işçilere yabancı sermaye, montaj sanayii ve grevin gerekliliğini aktarıyorlar. Sonra, diğer gecekondu mahallelerine o gün orada öğrendikleri dertlerden de bölümler katarak sunuyorlar oyunlarını. Başka fabrikaların işçilerine de Singer ve Magirus grevlerini sunarlarken onların şartlarıyla ilgili pareleilikler kuruyorlar.

Kış aylarında, kötü hava şartları dönemindeki gösterilerini anlaşabildikleri sendikaların tuttukları kahvelerde, salonlarda oynamaktalar. İşçileri de oyunlarına katarak, onların şartlarını onlarla birlikte tartışarak, birlikte bir yoruma vararak, dostçasına bir sohbet yaparak düşünmek gerektiğini ortaya koyuyorlar.

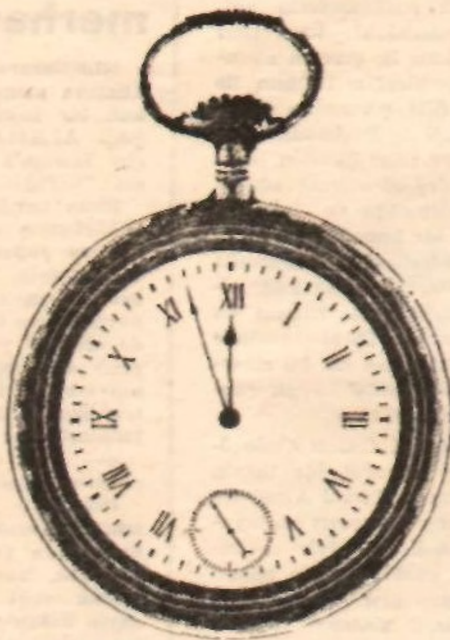
Kayalar köylü Yakub'un çocuğunun Fırat'ın köprüsüzlüğünden ölüşünü anlatarak başladıkları köprü oyununda, bunun İstanbul köprüsüyle bağlarını kuruyorlar. Politikacıları, onların emperyalistlerle bağlarını, Anadolu insanın toprakla ilişkilerini, göçün kimi yerde zorunluluğunu, kente gelip gecekonduların kuruluşunu, onların boğaz köprüsü ve benzeri nedenlerden yıkılışını anlatıyorlar. «Biz türkü yakmışız ezikliğimize, ne soran var halimizi, ne bilen var derdimizi. Bakışlarımız ezik mi ezik, zincirlerimiz kollarımızda... Dert eker dert biçeriz, sıkıntı işleriz fabrikalarda. Çocuklarımız doğar büyür acılarla birlik... İnanmışlığımız ha nasıl diyelim, dağlar gibi. Ama sürüngenler, patronlar, çiyanlar, kardeş herşeyimizi alırlar.» Sonra bütün salondakilerle birlikte bu çiyanlara sömüren - sürüngenlere karşı direnmek için birleşme kararı alıyorlar.

Grev oyunlarında ise, işçilerin yaratıcı gücünü ele alıp hünerli ellerini anlatıyorlar. Yaratanın, işçinin güzelliğini ve sömürenin, işbirlikçinin çirkinliğini örneklerle, bilinen gerçeklerle ortaya seriyorlar. Sonra salonu, alanı dolduran işçilerle, halkla birlikte grev kararını haykırıyorlar.

«İş emniyeti istiyoruz. GREV. Ücret zammı istiyoruz. GREV. Artık bıçak kemiğe dayandı. GREV. Makinalar çalıştıranların, toprak ekenlerindir.»

Kendilerini greve iten tellerle çevrili yaratma güçlerini engelliyen çalışma şartlarından kurtuluşu gösteriyorlar. Montaj sanayii diye kurulan uydurmanın ne olduğunun karikatürünü çiziyorlar. Kafaları taslı polisin gariplikleriniı gösteriyorlar. Vergilerdeki adaletsizlikten sözediyorlar. Ve bozuklukların yanlışlıkların sergilenmesini tamamlıyorlar.

Ardından seyircilerine sorular soruyorlar. Bildikleri, bilmedikleri gerçeklerle ilgili rakkamlar veriyorlar. Haklarının yasalarca olanlarını, haklarının insanca olanlarını, haklarının emekçe olanlarını tekrarlıyorlar. Ve oyunlarını o anlık, o günlük kesiyorlar: «Kardeşler, bu oyunlar burada biter. Gerisi sokakta hayatta sürüp gider.»

Basın: 60135/576

BASIN DİYOR Kİ

Tural'ın tehdidi ve basında telaş!

22 Mart yaklaştıkça Genelkurmay Başkanı Cemal Tural'ın davranışları ve özellikle son günlerde yaptığı ziyaretler günlük basının ele aldığı başlıca konulardan biri haline gelmiştir. Basında görülen genel hava, Tural'ın bu olağanüstü ziyaretlerinin endişe yarattığını ortaya koymaktadır.

Nitekim Cumhuriyet Gazetesi, «**Olayların Ardındaki Gerçek**» köşesinde Tural'ın tutumunu şöyle değerlendirmektedir: «**Böylesine nâzik bir zamanda Sayın Tural ziyaretlerine başlamış ve bu ziyaretler bir gösteri havasına bürünüvermiştir. Ayrıca, gezilerle birlikte ortaya yine emeklilik meselesi atılmıştır Hattâ Sayın Tural'ın emekliliğini isteyeceği hakkındaki söylentiler bir anda Ankara'ya yayılmış. Genelkurmay sözcüsü ise, bunları resmen yalanlamıştır. Şimdi akla şu soru gelmektedir: «Sayın Genelkurmay Başkanı, bilgi almak ve ziyaret etmek için kendisi hakkında verilecek olan önemli bir kararın arifesini neden seçmiştir? Ve bu ziyaretlere neden gösteri havası verilmektedir?»**

Soruya «tesadüf» diyebilmek ve gösteri havasındaki yayınları olağanlığa bağlamak gerçekten güçtür. Çünkü Sayın Tural'ın böyle «nâzik» bir zamanda ismi üzerinde spekülasyon yapılacağını ve çeşitli söylentilerin yayılacağını kestirmemesine imkân yoktur O halde? O halde diyeceğiz ki, ziyaretler bir amaca dayanmaktadır. Bu amaç ise, herhalde güvenlik ve savunma için *bilgi* almaktan çok, 22 mart kararının etkilenmesine dayanmaktadır.»

Miliyet'te Abdi İpekçi Tural'ı bir açıklama yapmağa davet ederek şunları yazmaktadır: «**Bir genelkurmay başkanının bu tür temaslarına alışkın olmayan kamuoyu, ziyaretlerin mânasını anlamakta *haklı* olarak güçlük çekmektedir. Olay, yayılan söylentilerle birleşince kaçınılmaz bir tedirginlik yaratmaktadır... Çıkan söylentiler ve bizzat başbakanın ağzından «nazik bir sorun» olarak ifade edilen mesele, Sayın Tural'ı görevinden ayrılmak istemeyen ve bu uğurda hükümetin aleyhte alacağı bir kararı dahi tanımamaya hazırlanan bir kumandan durumuna düşürmüştür...»**

Aynı gazetenin fıkra yazarı Kemal Bisalman da, yazısında genelkurmay başkanlığınca hazırlanan ve Tural'ın görev süresini 1970 yılına kadar gösteren bir albümü söz konusu ederek şöyle demektedir:

«**Durum açıkça ortadadır....**

Sayın Genelkurmay Başkanımızın *kendi* makamınca hazırlanan albümdeki böyle bir ibareden haberi olmadığı söylenemez. Haberi olduğuna göre, hükümetle bu konuda bir «antant kalma» görüşmesi olmuş mudur, yoksa olmamış mıdır?

Olmuşsa hükümetin, şayet olmamış ise Sayın Tural'ın bu ibarenin *kullanılma* nedenini kamuoyuna açıklaması gerekmektedir.

Olay her iki durumda da üzerinde durulması icabeden bir meseledir... Ve hele «Antant kalma» bahis konusu olmadığı takdirde ise maalesef tasvip göremeyecek bir fiil ortaya çıkacaktır.

Doğrusu kimseye bir şey isnad etmiyoruz ama, kimsenin de bizlere «saflık» isnad etmeye hakkı yok!»

Akşam Gazetesi'nde **ise** Tural'zede İlhami Soysal, «**Hayırdır İnşaallah...**» başlığı altında genelkurmay başkanının ziyaretlerini hikâye ederek sormaktadır: «**Bütün bunlar neyin hazırlığı acaba? Bir de garip bir şey var: Cemalettin Tural, askeri birlik olarak nereye giderse, ertesinde de aynı yeri bir de Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Memduh Tağmaç denetliyor. Yurt sathında iki orgeneral âdeta *bir köşe kapmaca* oynuyorlar, bir türlü de bir araya gelemiyorlar. Acep nedendir? İkisinin de emekliliği kapının eşiğinde; biri 64, ikincisi 65 yaşına gelmiş iki koskocaman orgeneral, çocuk değiller ki böyle kovalamaca oynar duruma gelsinler. Demek ki her *ikisinin de bir bildiği* var... Evet ama ne? Cemalettin Tural, bir ajansın verdiği «emekliliğini istediği» yolundaki bir haberi. «Ne talebimiz var, ne de talep isteyen var. Güleriz böyle şeylere» diye yalanladığına, kapı kapı dolaştığına göre, acaba bir devir - teslim hazırlığı için*de mi? Yoksa, emekliliğinde* Necdet Uran'lar, İrfan Tansel'ler, Refik Yılmaz'lar gibi geçim sıkıntısına düşmemek için münasip bir yönetim kurulu üyeliği mi arıyor? Ne dersiniz?»**

Tercüman Gazetesi'nde Mehmet Ali Kışlalı, Tural meselesine oldukça iyimser gözle bakarak kanaatlerini şöyle belirtmektedir: «**Tural kendisini Türk Silahlı Kuvvetlerinin yıllardan beri beklediği komutan olarak görmektedir. Buna ilaveten günün sağ ve sol aşırı cereyanları, Türkiye'nin askeri bağımsızlığı, kendi kendine yeterliği konularında da şahsında Türk si*lahlı kuvvetlerinin en ehliyetli* komutanını bulduğu inancındadır.**

Genelkurmay başkanı hakkında son ve kesin söz hakkı Başbakan Demirel'e aittir. Hükümet içerisinde yıllardır mevcut değişik istikametteki eğilimler, karşısındaki kuvvetleri usta politikası ile yanına almayı bilen Demirel'in tutumu ile kuvveden fiile çıkmadan kalmıştır. Şimdi de Başbakan konu ile ilgili her fikri inceden inceye kendi değerlendirme süzgecinden geçirmekte ve nihayet «bu nazik bir konudur» demektedir. Başbakanın kararında herhalde Mart'a kadar halk efkarında yaratılacak kanaat da rol oynayacak, Tural yerinde kalsa da, kalmasa da, bu mesele siyasi bünyemizi büyük çapta etkilemeyecektir.»

Yeni İstanbul Gazetesi'nde öteden beri Tural'cı bir tutum içinde bulunan Kurtul Altuğ ise Tural'a karşı çıkanları suçlayarak «muktedir»i şöyle savunmaktadır; «**Sol'un aklını başından kaçırmış ucu, Tural'ı istememektedir. Neden? Çünkü Tural milliyetçiliği kat'i bir biçimde kamuoyuna sunan bir askerdir.**

Sağın akılsız başları Tural'ı istemezler. Zira Tural, Atatürk prensiplerinden, devrim ilkelerinden asla taviz vermeyeceğini ilan etmiş komutandır.

....

Ve nihayet Türk Ordusu içinde Aydemir'in peşine takılıp demokratik rejimin canına ot tıkamak isteyenler, hattâ bir aydınlar oligarşisinde *bakanlık* kapmak için Ankara Palas koridorlarında arz'ı endem edenler Turalı istemezler. Çünkü Tural, o zaman çoğumuzun takınmadığı tavrı takınarak demokratik rejim yanında vaziyet almış, İsmet Paşanın koluna girerek Türkiyenin yeni bir maceranın eşiğinden dönmesine yardımcı olmuştur.

Perde arkasında oyun çevirip Turalı «demokrasinin son pürüzü» olarak görenler, bilinmelidir ki, ateşle oynamaktadırlar. Ve bu yılan hikayesi akıl için bir olan yolda çözüme kavuştu*rulmazsa, başımız çok, ama pek* çok ağrıyacaktır.»

Hapishane kaçağından rapor!

Eskiler doğru söylemiş: «Tebdil-i mekânda ferahlık vardır!..» Bu söze ben şimdi bir ilâve yaptım: «Hem ferahlık, hem de serbestlik vardır...»

....

Beyrut'ta yediklerimden içtiklerimden bahsetmeyeceğim. Zira lokantaların hepsi içkili olduğundan karnımı sandöviçle doyurmak zorunda kaldım. Malûmunuz, bu fakir içkili lokantalarda yemek yemem. (Burada, yâni Cidde'de içki yasak, Binaenaleyh istediğim yerde sere serpe karnımı doyurabiliyorum.)

....

Bu sene inşaallah haccedeceğim. Erken gelişimin sebebi, hem tebdil-i mekânın ferahlığından istifade etmek, hem de biraz gazetecilik yapmaktır. Bütün dost okuyucularıma selamlar, sevgiler.

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 4.2.1969)

haftanın karikatürü

Türkiye'de çocuklar içecek süt bulamazken...

larına bakar„ diyen Selda Alkor

HERGÜN BACAKLARINA SÜTLE MASAJ YAPIYOR

«Bir kadın çocuğuna nasıl bakıyorsa, bacaklarına da öyle bakmalıdır»

ALTAN DEMİRKOL

YAZISIZ...

(Milliyet, 6.2.1969)

Tonton'un merhameti!

Milletlerarası Af teşkilatına mensup Amerikalı bir hanım avukat, Şadi ALKILIÇ'ın affı için Tonton'a da başvurmak saflığını göstermiş..

Bunu kendi adına bir böbürlenme ve övünme konusu yapan İktidarın dehşetengiz yazarı ve her devrin adamı Orhan Seyfi Orhon ise gazetesinde «Nasıl yaparım, ederim» diye bir hayli ıkınıp sıkınıp ter döktükten sonra fıkrasını şöyle tamamlamış:

«— İçim üzüle üzüle cezasını çeksin diyorum..»

Hikâyeyi hatırlıyacaksınız.. Ormanda yaralanan aslan yerde can çekişirken, karşısına çıkan yaban eşeği üzüntüsünü sayıp dökmeye başlamış... Bu sözleri ıstırapla dinleyen aslan ise şu cevabı vermiş:

«— Beni yaram değil, asıl senin şu merhametin öldürüyor...»

Ayhan YETKİNER

İnönü'nün ölüm'le ittifakı!

Türkiye, 1962 Ekim'inde bir kaç gün harp hali yaşadı. Nükleer bir savaşın Hiroşima'sı Ankara veya İstanbul olacaktı. Ateş ancak bundan sonradır ki, dünyayı saracak ve yakmadık yer bırakmayacaktı. Bunların üzerinde 500 metrede patlatılacak bir nükleer bomba, üç buçuk kilometre kutru olan bir saha içinde hayat bırakmayacaktı.

METİN TOKER
(Milliyet - 5.2.1969)

■

«Mükellefiyetlerimizi yerine getireceğiz» diyen İnönü, Küba krizinde tereddüt göstermeden Amerika'nın yanında yer aldı. İnönü'nün o günlerde Meclis'te söylediği sözler, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı'nın ve onunla birlikte bütün Türk milletinin «ittifak» kelimesinden *ne anladığını en açık bir şekilde göstermektedir.*

METİN TOKER
(Milliyet - 4.2.1969)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/11 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL Ankara Temsilciliği - Tel. 13 40 20 ● Dizgi · YÖNET MATBAASI ● Baskı · VATAN

● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul. Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 - İSTANBUL. Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira, Altı Aylık 22 Lira. Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir. ● Tek sütun 5 santimlik kutu yayın ilanları 50 Lira'dan kabul edilir ● Gönderilen yazılar yayınlansın yayınlanmasın iade edilmez